

వత్రిక గ-కి గ అణా

309467

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 6.

చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ మే నెల 29 వ తేది గురువారము

NO. 50.

సంపుటము. ౬

సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర వైశాఖ మాస బహుళ అమావాస్య 30.

సంచిక ౫౦

100 మిక్కిలి మనోహరముగు నువాసకలిగిన 126

(రిజిస్టరు) ఆటో దిల్ బహార్ (రిజిస్టరు) కాబడినది

ఇట్లుటి కాలపురుషుని కనుగొనెడి సాటిలేని మనోహర గువాసకలిగినది. ఆటో హాలు గాని, సారాయలు గాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ కువాలపై కొన్ని చిందులు చిలకరించినవో, మనోహర గువాసన నిష్పలమయినది.

ఈ క్రింది సీసాల పూజామాలా నుండును.

(చిన్న పైబా ఆర (డాం)	సీసా 1-౩ రు 0-౩-0
వర్షకం నైజా 1 (డాం	" " 0-12-0
కొక్క నైజా 2 " "	" " 1-4-0
వెద్ద నైజా 4 " " తేలిక కౌన్సు " "	" " 2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు బుడ్డి 1-౩ 0-6-0, 3 బుడ్డు 0-14-0 ప్రత్యేకము వర్షకం, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులలోను దొరకును. దీనికి అనేకమగు సకల సేంట్లు కలవు. కావున తాము కొనుగోవును సీసాపై ను, కార్డుపైనను ఆటో దిల్ బహార్ ను చేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో నిల్వచేయుటకు సులభములను పరిశీలనచేయగోరువా రీ దిగువవారికి ప్రాసినవో అతాకిపుత్తు గల నువాసకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు

సోయరుజంట్లు:— ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ ఆండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, బామ్బాయ్ నగర పిథి, బాంబాయి
వడరాసు యేజంట్లు:— మెనాతాపురం త్రొమ్మనూరి, వైశాఖవార్ కోడ్, మదరాసు.

నర్వపుచ్చిక విషనంజీనిని.

(రిజిస్టరు) (చేరు ముద్ర)

586

విషమందులో గొప్పగాని సంకోచముతో పోవుదురు. సుఖములేదని చూపుచేయువారలకు మా 100 ఉపయోగ.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునకు నుండవలసిన మౌఖికము. అంగములు గాని, కేరీయై దుర్బలత పొగడ్తగానబడియున్నది. ఎన్ని దినములు ఉండినను మందు గుణము మారుదు. తేలుగల మాత్రము కాక ఎలక, తిక్క, పొయ్యి, ఇట్టి ముంజులను విమలంతువుల కాటులకు నువ్వయోగింపుడు. కల సాకెట్ 1-౩ 0-౬-0 పోస్తేలి 0-౩-0. 1 దబ్బా పాకెట్ కల రూ ౬-0-0. పోస్తేలి కేలు.

విశేషాని 2 ప్యాకెట్లు కెప్పించుకొనువారికి పోస్తేలి ఉపయోగ. వర్షకం 100 కి 25 రూపాయలు కమీషన్ నియ్యబడును. చిరునామా:— ధన లక్ష్మి ౩౦ పెరి, 1-6 కెంకపేకేమిక్రి పిథి, సాకాడపేట పోల్ల, మదరాసు.

పంటివైద్యము.

1564

డాక్టరు గిబ్బర్ బ్రదర్సు

12 కెన్నల్ రోడ్, ఎగ్మూరు, మద్రాసు.

ఈ రణవైద్యులు ఏకాగ్రము చేతనైన పండ్లను వెలికి చేయకుని యుండిన సెప్పిలేతుండ పీకే చేయదురు. బలహీనమైన పండ్లను బంగారు కట్టలచేత బలపరచుట సంధుల పండ్లను బంగారుచేత మాయము, వల్లు క్రొత్తకట్టుట, ఇంగున సంకోచంబంధమైన అన్ని వ్యాధులను నూతనవైద్యకాస్త్రప్రకారము మిక్కిలి తక్కువ ఛార్జీ కి చికిత్సచేయు ముందుకు వచ్చి యున్నాము. వండిని నీయనవచ్చును సోప్పిలేత సే నీయబడును.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాల్వేయుమును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధములను అనుసరించుటలనీ కేలు గురున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలగజేసి శరీర సౌఖ్యమును దృఢపాత్రమును, ఆ యర్హతని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇశాముగా నీయబడును. పోస్టుచార్జీయు మే మే భరించి పంపెదము. వెంటనే ప్రాయశోచనము. (219)

వైద్యకాస్త్ర మణికంకర్ గోవిందజీ, ఆలంకవిగ్రహ మోషధాలయం, 157, బ్రాడ్వేయట్రాన్

The English Universities College, Madras. P. O. 144 (Removed from Y. M. C. A. Buildings to Broadway). Coaches for Cambridge Senior Medical Preliminary, Madras Intermediate Parts I & II. Highly organised. For particulars apply to: D. Kulandai B. A. Principal.

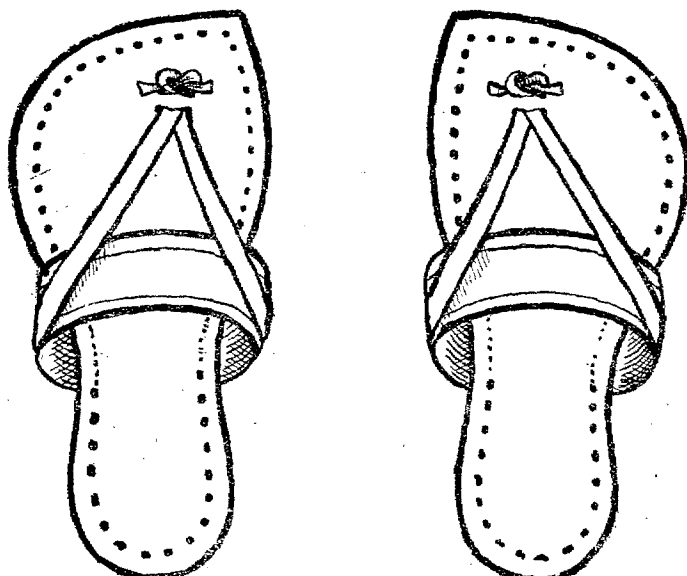
సోముడు లేక, ఉత్తరహరివంశ విమర్శనము

శివరామశాస్త్రి ప్రణేతము. మేలు ప్రతి రు ౧-౪-౦, మామూలు పులి రు ౧-౦-౦. వే. శివరామశాస్త్రి, శతావధాని, (1618) చిరివాడ, తేలపొయ్యి పోల్ల, కృష్ణా జిల్లా.

విజ్ఞానచంద్రికా పరివర్తనీకలు - 1919. 400 రూపాయలు బహుమతులనూపకూర సంవిష్టబడును. వివరములకోట క్రింది చిరునామాకు వ్రాయుడు. డాక్టరు ఆచంట - లక్ష్మీవతి, నారు, (1609) బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. మాంటురోడ్, మదరాసు.

SANDALS

WARRANTED

ALL LEATHER

పాదరక్షలు (1620)

ఉష్ణకాలమునకు మిక్కిలి ఉపయోగకరమైనవి. తండ్రిపట్ట చర్మముతో చేయబడినది. అంతయు చర్మమే. సాధారణ ధర తగ్గించిన ధర

జత రు. 1-8-0, జత రు. 1-2-0.

వ్యాపారులకు హోల్ సేల్ ధర ఒక్కగోను జతలు రు. 144.

Mason, Smith & Co., Retailers for the Chrome Leather & Co Club Corner, Mount Road, Madras.

మేసన్, స్మిత్ అండు కంపెనీ, క్లబ్ కార్నర్, మాంటురోడ్, మదరాసు.

మలయ చందనము

(1251) ఔరోగమునకు మౌళికము మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని తెలియదు. వర్షము లేదు. వివికారీ హస్తగు కఠినచికిత్సల పరిలేదు. దుచ్చుమైన మా మలయచందనము ఎటువు తెలుపు, వచ్చు అను మాడు చిథముల ఔరోగమును మాడుతూంటుంటా మోస్తును. చర్చి 1-౩ 2-0-0 గంధర్వపార్శి, రాజమండ్రి.

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. వయస్సుల సద్భావమును గురించిన కాస్త్రీయచర్చ గంధకర్త:— సా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. చిన్నపైజా చక్కని గ్రంథము. రూ ౪-0-౬-0. మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టు ఛార్జ్ 212, మదరాసు

సామర్థ్య సంఘవిధానము

మదరాసు రాష్ట్రము

మదరాసు సంస్కరణము లాచరణలోనికి వచ్చిన పిమ్మట మదరాసు శాసనసభ సభ్యుల సెక్షన్ కొను విధానమును సూచించుచు, తత్సభానిర్మాణమును సూచించు సామర్థ్య సంఘము వారు గావించిన మూలము నిట్లు బోధించుచున్నాము:—

(నిన్నటి తరువాయి)

ఒక ఎన్నికల జమీందారుడు, ప్రభుత్వమువారి యొద్దనుండి అలెవెన్యూలొందు ప్రతివారును నియోజక వర్గమున నివసించుచు (ఏ) రాజధాని నుండి యొక ఎన్నికలనుండి సామర్థ్య మూలముల రూపాయలకు తక్కువ కాకుండ ఆదాయమును పొందుచుండినగాని, (బి) ప్రభుత్వము వారిచేత సామర్థ్య మూలముల రూపాయలకు తక్కువ కాకుండు అలెవెన్యూలొందు పొందుచుండినగాని,

ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యమున కర్హులగుదురు.

జమీందారులకు జమీందారు నియోజకవర్గమున కొక్క వోటును బట్టిగాక, ఇతర నియోజక వర్గములనుండి ఇతర నియోజక సంఘములకును వోట్ల నియమింపును.

సభ్యులుగా గవర్నరుగారిచే అంగీకరింపబడియున్న నిబంధనల ప్రకారము ఆదాయము లెక్కింపబడగలదు.

7. భూస్వాముల నియోజకవర్గములు

ఈక్రింది విధముగా మూడు నియోజకవర్గముల తీర్మానములు గలవు:—

1. గంజాము, వికాఖరట్టణము, గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరు, ఉత్తరాంధ్రము, చిత్తూరు, కడప, కర్నూలు, బళ్లారి, ఆంధ్రప్రదేశ్ జిల్లాలు.

2. మదరాసు, చెంగల్పట్టు, నేలము, కోయంబుత్తూరు, నీలగిరి, దక్షిణాంధ్రము, తంజావూరు, తిరుచనాపల్లి, మధుర, రామనాథు, తిరునెల్వేలియండులు.

3. అంజనగో, శివంగానాథి ప్రాంతములతో చేరియున్న మలబారు, దక్షిణకన్నడము జిల్లాలు.

జమీందారులు, వారి తాతదారులుగాని భూస్వాములు ఈ స్వాతంత్ర్యమున కర్హులు. సభ్యులుగా గవర్నరుగారిచే నామోదించబడిన నిబంధనల ప్రకారము, రాజధాని యందలి యొక భూమి నుండి సామర్థ్య మొక్కరూపాయలకు అదాయము పొందుచున్న, నియోజకవర్గమున స్థావరమేర్పడుచుకొనినవారును, భూస్వాముల ఎన్నికలకు వోట్లనిచ్చుటకు స్వాతంత్ర్యము గలరు.

8. విశ్వవిద్యాలయ నియోజకవర్గము.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ సెక్షన్ సభ్యులును భారత భూమిలో పాఠశాలయొందు విశ్వవిద్యాలయ గౌరవసభ్యులును, విశ్వవిద్యాలయపు ప్రతినిధి సెక్షన్ కొనుటకు స్వాతంత్ర్యము గలరు.

9. స్టాంబుల నియోజకవర్గము

యూనైటెడ్ ప్రాంతపు అసోసియేషను, దానికాభిసంఘముల సభ్యులు సభ్యులుగా గవర్నరుగారిచే నామోదించబడిన ప్రకారము ప్రతినిధిని యెన్నుకొన వలయును.

సంఘమున సేమియైన మార్పులు జరిగినయెడల, కొత్త ఎన్నికలకు జరుపుటకు సభ్యులుగా గవర్నరుగారు అవసరమైనయెడల కొత్త నిబంధనలకు జేరుగలరు.

10. వాణిజ్య పారిశ్రామికవర్గములు.

మదరాసు కామర్సు సంఘ సభ్యులొక ప్రతినిధి సెక్షన్ కొనుటలయును.

మదరాసుకుండు తప్ప కాకినాడ, తుత్తిపతి, కొచ్చి, కల్కికోట, తలచేరి పురములందున్న యూరోపియను కామర్సు సంఘసభ్యులొక ప్రతినిధి సెక్షన్ కొనుటలయును.

దక్షిణహిందూజేత కామర్సు సంఘ సభ్యులు ఇద్దరు ప్రతినిధుల సెక్షన్ కొనుటలయును.

మదరాసు ట్రేడ్స్ అసోసియేషనుసభ్యులొక ప్రతినిధి సెక్షన్ కొనుటలయును.

సభ్యులుగా గవర్నరుగారిచే అంగీకరింప బడిన నిబంధనల ప్రకారము వై వర్గముల ఎన్నికలకు జరుగును.

సంఘములలో మార్పులు జరిగిన తిరిగి కొత్త ఎన్నికలకు జరుపుటకు సభ్యులుగా గవర్నరుగారు నిబంధనలకు జేరుగలరు.

11. అభ్యర్థుల యోగ్యతలు.

2. బిల్డింగు పొందుగానిదారుగాని, స్వతః సంపాదన పొందుపడదారుగాని, ఏ అధికారియైనదారుగాని, 3. శ్రీయైన

యెడల, 4. కోర్టువారు ఉన్నానుడని ప్రకటించినదారుగాని, 5-25 సంవత్సరముల లోపున కుమారులవారుగాని, 6. స్త్రీ ఫిక్సు పొందక దివాలా యెత్తినదారుగాని, 7. ఒకరు క్రింద తోవ్వోగమునుండి తొలగింపబడినదారుగాని, క్రిమినలు కోర్టు వారిచే కారాగృహ శిక్షకు పొందినదారుగాని గవర్నరుగారు అధి సామర్థ్యమునందుండి అట్టివారు, 8. కోర్టువారిచే న్యాయ వాది వృత్తినుండి తొలగింపబడినదారుగాని, సస్పెండులో నున్నదారుగాని, (7, 8 పేజీలలో నున్నవారి విషయమున సభ్యులుగా గవర్నరుగారు అభ్యర్థులుగా నుండుటకు స్వాతంత్ర్యము నీయవచ్చును) శాసనసభ సభ్యత్వమునకు అర్హులు కాదు.

1 గామ, కట్టణ నియోజకవర్గములలో వోట్ల గా రెజిస్టరు చేయబడినవారుగాని, 2. యూరోపియను, ఆంగ్లో ఇండియను, జేతీయ క్రైస్తవ, జమీందారు, భూస్వాముల విశ్వవిద్యాలయ స్టాంబుల, వాణిజ్య పారిశ్రామికవర్గములలో నున్నవారు, ఇతర నియోజకవర్గములకు అభ్యర్థులుగా నుండకలంబినయెడల, అట్టివారు వారి పేర వోట్ల గా రెజిస్టరు చేయబడకనుండినగాని, సదరు నియోజకవర్గముల తరపున శాసన సభ సభ్యత్వమునకు అర్హులు కావలరు.

సి. రెండువోట్ల స్వాతంత్ర్యము.

హిందూ, ముసల్మాను, హైందవ క్రైస్తవ యూరోపియను, ఆంగ్లో ఇండియను నియోజకవర్గములలో నున్నవారు శాసనసభా ఎన్నికలలో ఒకవోటున కెక్కువగా నీయబడదు. అయినను, ఈ నియోజకవర్గములలో నున్నవారే విశ్వ విద్యాలయ, స్టాంబులు, వాణిజ్య, పారిశ్రామికవర్గముల ఎన్నికలలో నయితే స్వాతంత్ర్యముండియెడల, ఇంకొక వోటును సముత మియవచ్చును.

డి. శాసనసభ.

(అంగనిర్మాణము.)

శాసనసభ ఈ క్రిందిమామూలు నిర్ణయించును!

మహమ్మదేశ్వర పురవర్గ ప్రతినిధులు 9. మహమ్మదేశ్వర గ్రామవర్గ ప్రతినిధులు 52. మహమ్మదీయ పురవర్గ ప్రతినిధులు 2. మహమ్మదీయ గ్రామవర్గ ప్రతినిధులు 11. యూరోపియను, ఆంగ్లో ఇండియను, ప్రతినిధులు 2. హైందవ క్రైస్తవ ప్రతినిధులు 3. విశ్వవిద్యాలయ స్టాంబులవర్గ ప్రతినిధులు 2. జమీందారువర్గముల ప్రతినిధులు 4. జమీందారులుగాని భూస్వాములవర్గముల ప్రతినిధులు 8. మదరాసు కామర్సు సంఘ ప్రతినిధి 1. ఇతర యూరోపియను కామర్సు సంఘముల ప్రతినిధి 1. దక్షిణహిందూజేత కామర్సు సంఘ ప్రతినిధులు 2. మదరాసు ట్రేడ్స్ అసోసియేషను ప్రతినిధి 1. నిన్నవారుల పక్షమున నియోజక సభ్యులు 2. ఇతర ప్రాంతములకుగాని నియోజకములైన సభ్యులు 2. నియోజక ఇతరసభ్యులు 2. ఎక్స్ ప్లెసియో అధికారసభ్యులు 4. నామినేటు అధికార సభ్యులు 15. ఇద్దరు ప్రత్యేక శాస్త్రజ్ఞులు (అధికారులైనను అనధికారులైననునరే) 2. శాసనసభ్యుల మొత్తము 120.

గవర్నరుగారు కార్య నిర్వాహక సంఘ సభ్యులెద్దరు అడ్వోకేటు జనరలాకరు ఎక్స్ ప్లెసియో సభ్యులగుదురు.

ఇ. నియోజకవర్గ పట్టిక.

మహమ్మదేశ్వర పురవర్గ ప్రతినిధులు 9. మదరాసు: పురవర్గ జనసంఖ్య 2 లక్షల 20 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు 12 వేలు. 5 ప్రతినిధులు.

మధురగరము: పురవర్గ జనసంఖ్య 59 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు 10 వేలు. ఒక ప్రతినిధి.

తిరుచనాపల్లి, శ్రీరంగములు: జనసంఖ్య 57 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు 8 1/2 వేలు. ఒక్క ప్రతినిధి.

కల్కికోట: జనసంఖ్య 28 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు వెయ్యిన్నె అయిదువందలు. ఒక్క ప్రతినిధి.

తిరునెల్వేలి, సాలంకోటలు: జనసంఖ్య 81 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు 3 వేలు. ఒక్క ప్రతినిధి.

మహమ్మదేశ్వర గ్రామవర్గ ప్రతినిధులు 52 గంజాము జిల్లా: జనసంఖ్య 6 లక్షల 65 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యముగలవారు 27 వేలు. ఇద్దరు ప్రతినిధులు.

వికాఖరట్టణము జిల్లా: 10 లక్షల 88 వేల జనసంఖ్య. 24 వేలు ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యముగలవారు. ముగ్గురు ప్రతినిధులు.

గోదావరి జిల్లా: జనసంఖ్య 6 లక్షల 91 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యముగలవారు 31 వేలు. ముగ్గురు ప్రతినిధులు.

కృష్ణా జిల్లా: జనసంఖ్య 9 లక్షల 84 వేలు. 31 వేలు ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యముగలవారు. నలుగురు ప్రతినిధులు.

గుంటూరు: జనసంఖ్య 7 లక్షల 34 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు 48 వేలు. నలుగురు ప్రతినిధులు.

నెల్లూరు జిల్లా: జనసంఖ్య 6 లక్షల 2 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు 20 వేలు. ఇద్దరు ప్రతినిధులు.

కడప జిల్లా: జనసంఖ్య 8 లక్షల 92 వేలు. 14 వేలమంది ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు. ఒక్క ప్రతినిధి.

చిత్తూరు జిల్లా: జనసంఖ్య 5 లక్షల 96 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు 11 వేలు ఒక్క ప్రతినిధి.

బళ్లారి జిల్లా జనసంఖ్య: 4 లక్షల 40 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యముగలవారు 15 వేలు. ఒక్క ప్రతినిధి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ జిల్లా: జనసంఖ్య 4 లక్షల 51 వేలు. 8 వేలు ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యముగలవారు. ఒక్క ప్రతినిధి.

కర్నూలు జిల్లా: జనసంఖ్య 3 లక్షల 89 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు 14 వేలు ఒక్క ప్రతినిధి.

చెంగల్పట్టు జిల్లా: జనసంఖ్య 6 లక్షల 74 వేలు. 22 వేలు ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యముగలవారు. ఇద్దరు ప్రతినిధులు.

ఉత్తరాంధ్ర జిల్లా: జనసంఖ్య 8 లక్షల 97 వేలు. 20 వేల వోట్ల ముగ్గురు ప్రతినిధులు.

దక్షిణాంధ్ర జిల్లా: జనసంఖ్య 11 లక్షల 6 వేలు. 21 వేల వోట్ల ముగ్గురు ప్రతినిధులు.

నేలము జిల్లా: జనసంఖ్య 8 లక్షల 47 వేలు 21 వేల వోట్ల ముగ్గురు ప్రతినిధులు.

కోయంబుత్తూరు, నీలగిరి జిల్లాలు: జనసంఖ్య 10 లక్షల 64 వేలు. 15 వేల వోట్ల ముగ్గురు ప్రతినిధులు.

మలబారు జిల్లా: జనసంఖ్య 9 లక్షలు 57 వేలు 11 వేల వోట్ల. ఇద్దరు ప్రతినిధులు.

దక్షిణకన్నడ జిల్లా: జనసంఖ్య 4 వేల 61 వేలు. 11 వేల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

తంజావూరు జిల్లా: జనసంఖ్య 10 లక్షల 28 వేలు. 35 వేల వోట్ల నలుగురు ప్రతినిధులు.

తిరుచనాపల్లి జిల్లా: 8 లక్షల 93 వేల జనసంఖ్య. 9 వేల వోట్ల ఒక్క ప్రతినిధి.

మధుర జిల్లా: జనసంఖ్య 8 లక్షల 20 వేలు. 29 వేల వోట్ల. ముగ్గురు ప్రతినిధులు.

రామనాథు జిల్లా: జనసంఖ్య 7 లక్షలు. 11 వేల వోట్ల. ఇద్దరు ప్రతినిధులు.

తిరునెల్వేలి జిల్లా: జనసంఖ్య 7 లక్షల 8 వేలు. 15 వేల వోట్ల. ఇద్దరు ప్రతినిధులు.

ముసల్మానుగరవర్గ ప్రతినిధులు 2. మదరాసు నగరము: జనసంఖ్య 31 వేలు. వెయ్యిన్నె అయిదువందల వోట్ల. ఒక ప్రతినిధి.

మధుర, తిరుచనాపల్లి, శ్రీరంగములు: జనసంఖ్య 13 వేలు. అయిదువందల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

ముసల్మానుగ్రామవర్గ ప్రతినిధులు 11. గంజాము, వికాఖరట్టణము, గోదావరి, కృష్ణా జిల్లాలు: జనసంఖ్య 62 వేలు. 2 వేల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

గుంటూరు, నెల్లూరు, చిత్తూరు జిల్లాలు: 1 లక్ష 88 వేల జనసంఖ్య. 1 1/2 వెయ్యి వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

కడప, కర్నూలు, బళ్లారి, ఆంధ్రప్రదేశ్ జిల్లాలు: జనసంఖ్య 2 లక్షల 2 వేలు. 2 1/2 వేల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

ఉత్తరాంధ్రము, చెంగల్పట్టు జిల్లాలు: జనసంఖ్య 78 వేలు. 2 1/2 వేల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

దక్షిణాంధ్రము, నేలము, నీలగిరి, కోయంబుత్తూరు జిల్లాలు: జనసంఖ్య 82 వేలు. 2 1/2 వేల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

తంజావూరు జిల్లా: జనసంఖ్య 57 వేలు. 2 1/2 వేల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

మధుర, తిరుచనాపల్లి జిల్లాలు: జనసంఖ్య 56 వేలు. 2 వేల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

రామనాథు, తిరునెల్వేలి జిల్లాలు: జనసంఖ్య 97 వేలు. 2 1/2 వేల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

మలబారు, దక్షిణ కన్నడము జిల్లాలు: జనసంఖ్య 5 లక్షల 46 వేలు. 5 వేల వోట్ల. ముగ్గురు ప్రతినిధులు.

జేతీయ క్రైస్తవ వర్గ ప్రతినిధులు 3. గంజాము, వికాఖరట్టణము, గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరు, కడప, కర్నూలు, ఆంధ్రప్రదేశ్, చిత్తూరు జిల్లాలు: జనసంఖ్య లక్ష 64 వేలు. వెయ్యి వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

చెంగల్పట్టు, మదరాసు, దక్షిణ ఉత్తరాంధ్రములు, నేలము, కోయంబుత్తూరు, నీలగిరి, మలబారు, దక్షిణకన్నడ జిల్లాలు: జనసంఖ్య లక్ష 69 వేలు. 8 వేల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

రంగారావు, తిరుచానూరు, తిరుపతి, మధుర,
రామనాథం, బెంగళూరు, బెంగళూరు 2 లక్షల 80 వేల 5 వందల
2 వేల వాటా: ఒక్క ప్రతినిధి.

ఒక్క మండలము ఒక్క ప్రతినిధి కన్న నెక్కువమంది
నెక్కువమంది యెడల దాని బహుసభ్యుల నియోజకవర్గముని
పిలువవచ్చును. లేదా అజిల్లాసభ్యుల నెక్కువమంది నెక్కువమంది
గడుపాయములు చేయటం కారణములగు గవర్నరుగారికి
అధికారము గలదు. మదరాసు నగరము బహుసభ్యుల నెక్కు
కొనవర్గముగ పరిగణించబడును.

నై నియోజక వర్గములకు మొత్తముగా ఈ క్రింది
విభజన వాటా గలవు.

నియోజక వర్గములు.

ముసల్మానేల వర్గప్రతినిధి స్థలములు 9. 80 వేల
వాటా.

ముసల్మాను వర్గప్రతినిధి స్థలములు 2. 2 వేల వాటా.

గౌరవ నియోజక వర్గములు.

ముసల్మానేల వర్గ సభ్యుల స్థలములు 52. 4 లక్షల 81
వేల వాటా.

ముసల్మాను వర్గప్రతినిధి స్థలములు 11. 28 వేల వాటా.

జేతయ కై ప్రతినిధి వర్గప్రతినిధి స్థలములు 8. 6 వేల
వాటా.

మొత్తముగా రాజధానియందు ఎన్నికాస్థానం
క్రమములలో పాలువుచ్చుకొన వారు 5 లక్షల 42 వేలమంది
గలరు.

పుర నియోజక వర్గములందు ఎన్నికలలో పాలువుచ్చు
పుణ్యము నూటికి 7.4 వంతునూ, గ్రామ వర్గములలో నూటికి
2.7 వంతునూ గలరు. త్వరగములలో నూటికి 28 గలప్రజలలో
నూటికి 1.3 మంది మాత్రము ఎన్నికలలో పాలు వుచ్చుకొను
చుండురు.

ఇతర విషయములు

1. ఎన్నికాయోగ్యులలో నూచింపబడిన వలూదారు
అనవార, రైతువారి నెట్టియెడల కర్షక క్రింది భూమిని
కలవారు. రోజునా కన్నుచెల్లించువారు ఇవాము వారు. మల
బారునందిలి భూస్వాములను కాంగారని పిలువరు.

2. ఇక్కడను నిబంధనకే భూములు, జమీందారుల
వర్గముల వాటికి వర్తింపగలవు.

3. యూరోపియను వ్యాపారివర్గములకు, యూరోపి
యను కామర్సు, ట్రేడ్స్మన్లు, ఖరీద వ్యాపారి
వర్గములకు దక్షిణహిందూజేత కామర్సు సంఘమును ప్రతినిధి
సంస్థలు.

4. జేతయ కై ప్రతినిధి నియోజక వర్గములు భూప్ర
యోక్తములగు విభజించబడి యున్నవి. వీనిని ఇతర వానా
వర్గములలో కలుపుట కష్టపరము.

టారకటారాక నేరములలో తీర్పు

లాహారు, మే 27:—టారకటారాక నేరముల కోర్టు
మార్గము విచారణక్రింద 15-వ తేదీని అవ్వతిసరములో జిల్లా
దండవాదికారి కడిక్ గారు తీర్పును జిప్పి ఏప్రిల్ 12-వ
తేదీని అపాయకరమగు ఆయుధముల ధరించి చట్టవిరుద్ధమైన
ముఠాలో పాల్గొనిన 112 మంది నిందితులైరి. ఈ కోజున
టారకటారాక బొక్కనములలో నిల్వయున్న 8 లక్షల రూ
ప్యములపాత్రు దొంగకొనుటకు ప్రయత్నించిరి. ఆయనకు ముద్ద
యలకు 2 డే నేండ్ల కఠినశిక్షయు 1000 రూప్యముల అపరా
ధమును అపరాధము నీయని అదనముగ 6 మాసములు కఠ
నశిక్షయు 8 గురకు 2 ఏండ్లును 18 గురకు 1 1/2 సంవత్సరమును
44 గురకి 1 వర్షమును, 6 గురకి ఆరు మాసములును కఠినశిక్ష
విధించబడినది. 5 గురమీద నేరమును తొలగించి సాక్షులగు
జేర్పబడిరి. 15 గురు విడుదల జేయబడిరి.

భావల్పూరు అల్లర్లు.

ముల్తాను, మే 26:—భావల్పూరు రైల్వేస్టేషనులో
జరిగిన అల్లర్లలో 3 నేరములు ఆరోపించబడినవి. వీటిని విచార
ణజేయుటకు ముల్తాను అడివనల్ జిల్లా దండవాదికారి
రాయ హరిచంద్రగారి కంపబడినది. గంగారాము, రాంలాల్,
అబ్దుల్ హక్ము మహమ్మదు మరల కొందూసింగుగార్లపై
రైల్వేలక్ష్య కేసులలో 3 నేరము మోపబడినది. ఆఖరు
ముగిరినైనను వా- ముకొనినను తేలి గావుఅట్లు 25 నెక్కును
మృతకము నేరము మోపబడినది. హిందూ శిక్షాస్మృతి 879
నెక్కునక్రింద కాంచూసింగు, అబ్దుల్ హక్ము, పాటే మహ
మ్మదుగార్లపై నేరము ఆరోపించబడినది. జాక రెండవ
తేదీన ఈ నేరములు విచారింపబడును.

రావుబహద్దరు కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారు

పంతులుగారి మరణవార్త వినిగానే ఆయోగ్యులవా
దొక గొప్ప తెలుగుపురుషుడు అని అనుకొంటిని. చిన్న చిన్న
నీతికథలు చదివుకొనే పిల్లవాడు మొదలు పెద్దవృత్తుల
వరకు, తెలుగుజాతిలో వీరేశలింగం పంతులు గారిని ఎరిగిన
వారే గాని యెరుగనివారెవరో. పంతులుగారి గొప్పతనము ఏ
విధమునకీ ఆచార్యుడుగానా కావ్యకర్తగానా అనేకత్వ
నన్ను అనేక పర్యాయములు బాధించినది. పంతులుగారితో
మాటలాడి కొంత తెలుసుకొనవచ్చు ననుకొంటిని. మాటలాడక
పూర్వము ఉన్న అభిప్రాయము, మాటలాడిన తరువాత దృఢ
పడినది. నిస్సంశయముగా పంతులుగారు గొప్ప ఆచార్యుడు
అని నిశ్చయించుకొంటిని.

బసవేశ్వరునివంటి ఆచార్యులు పుట్టిన కాలములేదు.
ఆచార్యులకు, మతములకు గతులను చాలామటుకు రాజా
స్థానములు నిర్ణయించుచుండిన కాలములవి. రాజులకుడిచేయి
పట్టుకొనగలిగిన ఆచార్యుడు కిక్కిన ఆచార్యుల కలవంచు
చుండెను. ఆ ఆచార్యుడు మన హృదయమున, భగవదవతారము
నీ భక్తులు నమ్ముచుండెడివారు. అప్పటికి బాధుల తర్కపు
సుడిగుండములు పూడిపోయినవి. ఆచార్యుల చుట్టూ అమా
నుషములైన మహిమలతో నిండెను. అప్పటికాలములలో పం
తులుగారు పుట్టితే ఎట్టి ఆచార్యులుగా నెలసియుండురో ఎవ
రెరుగుదుర?

కాని పంతులుగారు పుట్టిన కాలము లేదు. యూరోపు
భిందపు శాస్త్రవాదములు మనదేశమున అల్లుకొన్నవి. జను
లలో తర్కభాసము మొలకెత్తినది. ఆచార్యులతోటి సోమని
రాజులు కలఘటముగా ఉన్నారు. నీతిబలము విద్యాబలము
లేని పురోహితులు నర్హులైకొన్నారు. ఈ సర్వాధికారులకు
సమస్తమైన అప్పటి తెలుగుజాతి ప్రజలకు ఆసక్తియు ప్రయో
జనమునకీ, వ్యభిచారము పురుషులకీయు. పంతులుగారికి
కయ ముగమ్మకప్పటికి ఉన్న తెలుగు జాతిపై ఇది.

ఈ దురాచారములు మాన్పుటకూ, తెలుగుజాతియందు
ఈ నీతిని తొలగించుటకూ పంతులుగారు నడుచుకట్టుకొనిరి.
లోకమునందు జరిగిన వెన్నో యుద్ధములు ఎందరో కూరులు
వరాక్రమముతో పోరాడిరి. దురాచారములతో సంభవించిన
పెద్దయుద్ధమునందు పోరాడిన యీ కూరుడు ఏ యుద్ధమునం
దలి యేకూరునకిని తిరిపాడు.

పంతులుగారికి ఎవరియందునూ విశ్వాసములేదు. తగని
కోపము అనమాట వాస్తవము. దుర్మతిపక్షమునకేరీ అనేకులు
పంతులుగారిని బాధపెట్టిరి, నమ్మకవారు ప్రామాణ్యచేసిరి,
దగ్గరికి తీసినవారు మారముగా పోయిరి, బంధువులు జరిచేసిరి.
పంతులుగారు, బాగుపరచు యత్నించినవారే పంతులుగారిని
కలత పెట్టిరి. పంతులుగారికి సంఘముమీదనే సంజేమాముపుట్టి
నట్లున్నది. ఎదట నిల్చున్నది సంఘములోని మనిషి
అయిఉండగా, ఇక సంఘముడైన ఆమనిషిలో దురాచారము
కలదుమా-లేని ఆత్మ ఎట్లుండగలదు? అనుసంశయము పంతులు
గారికి ఎవరివలననూ తీరనట్లుగానే వచ్చిది.

మంచిది. పంతులుగారు కావ్యకర్త. ఎన్నో గ్రంథములు
వాసిరి. వీనిసంగతి చూడము. పంతులుగారు మహామేధా
కారి. ఆంధ్రసంజీతుడుగా ఆంధ్రగ్రంథకర్తగా జీవితము
పారించుకొనెను. పంతులుగారి మేధావీరవాహము తెలుగు
వాఙ్మయము అనుజేత్రముమీద పారినది. ఈవీరవాహము
కొత్త త్రోవలలో పారమొదలిడినది. కాని యంతలో వీరి
మేధావీరవాహము ను అయింకటికి తనవై పునకు త్రొక్కుకొన్నది.
అది దురాచారము. పంతులుగారి గొప్ప మేధ అంతా ఈ దు
రాచారములను పారదోలుటకు. వేయి విధములు ఉపయోగ
పడ్డవి. వాఙ్మయముకూడా ఈదురాచారములను పారదోలు
టకు పంతులుగారికి ఒకసాధనమే ఆయెను.

పంతులుగారి సృష్టికృతిని తెలిసెను గొప్ప గ్రంథములు
పంతులుగారు ఆచార్యవిషయమును స్పృశించిన కావ్యములే
అయియున్నవి. ఆచార్యకృత్యము పూనుకొన్నది మొదలు చివర
వరకును పంతులుగారు ఆ విషయమును గ్రంథములలోనే
తమ గొప్ప కృతిని వినియోగించిరి. కనుక వాఙ్మయమునందు
వారు సంపూర్ణకృతిని వినియోగించుటకు అనకాశము లేకపో
యినది. ఈ మేధాకారి తనకృతిని సంపూర్ణముగా వాఙ్మయ
మునందు ఉపయోగించినయెడల తెలుగు వాఙ్మయము ఇంక
టికి మతియొక దాలో ఉండియుండును. ఆయ్యా తెలుగు

జాతిమనం దొక మహాపురుషుడు నిన్నటితో పోయెనుగా. —
అక్కిరాజు ఉమాకావ్యము.

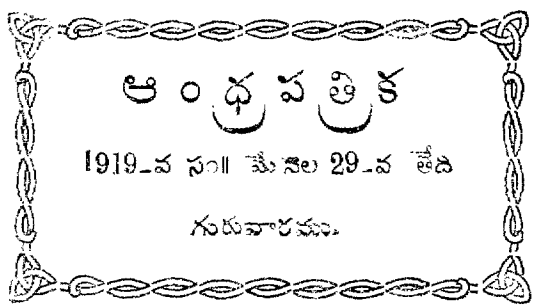
* * * * *
రా. బి. కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు
గారి నిర్యాణము:—దక్షిణహిందూస్థానమున వీరి నామ
మెలుగనివారు కారి, వీరు ఆంధ్రజాతివృత్తులనుమనకయి
యొకరినొక సంఘనేత భావనైత విషయములు కాని, యెలుగని
యొంధును లేడనుట యతికేయూక్తి కానేరదు. ఇట్టివీరి జీవిత
చారిత్రమును గూర్చి యిం దు క్లింతుట వ్యవస్థాపకముగ
నుండునని భావించి మిన్నకుంటిని. వీరు గత యేండ్లవృత్తులను
నండి కావించిన జాతినేత, రాజ్యపురంతికి ఆవర్ణమునందు
గలంతులకయి వీరి శిష్యాగ్రహ మొక్కటి ఆంధ్రజాతిమన
అందు ముఖ్యముగ వీరి వాసస్థానమగు రాజమహేంద్రవరమున
స్థాపించుట ఆంధ్రులవిధి యు కలంబెడను. ప్రస్తుతము ఆంధ్ర
జాతిమన కలవరపరచుచున్న ప్రతియుద్ధసమయమున వీరే
కారకులనుట నిశ్చయవాదము. కాబట్టి, తనయోజనమునకు
సర్వస్వమును, ఆంధ్రజాతివృత్తులకయి వినియోగించిన, యీ
మహానీయుని శిలావిగ్రహము తొలగిస్తే ఆంధ్రజాతిమన
నెలకొల్పజేయుట మనభర్త్యము. కనుక ఈ శిలావిగ్రహము
నకై వలయు ద్రవ్యమును గూర్చుటకయి ఒకవిధి స్థాపించ
వలయు నని ఆంధ్రప్రతివ్యారా, ఆంధ్రమహాజనులను గోరు
చున్నాడను.—పింజల కుబ్రుహృద్ధం.

లాహారు కుట్రలు
హిందయి, మే 28:—లాహారుకేసులో లాల్ పండిత
రాంభోజదత్తు చాదరి మున్నగువార్లపై పంజాబులో కుట్ర
లను బహుచుండిరిని. నేరము మోపబడిన సందర్భమున ఎం. కే.
గాంధీగారు ప్రవాస దండవాదికారిచే సాక్షిగ విచారింప
బడిరి. ఆ కేసులకు గాంధీగా నిట్లు ప్రత్యుత్తర మొంగిరి.
వృత్తికలన నేను రైతుకు ఈవట్లను జెప్పవలసివినో నా
కేట్టి సంబంధములేదు. నాజీవితకాలములో రాంభోజదత్తునకి
గారిని ఒకటి రెండు పర్యాయములు జూచియుంటిను. ఇదై
నను రెండువర్షముల క్రిందట హరిద్వాసులో కుంభమేళ
ఉత్సవములో కలసిఉండెను. కుంభమేళోత్సవానంతరము ఒక
పర్యాయము పంజాబునకు రావలయు నని నాకాగనక ఉత్తర
మును ప్రాసరి. గత జనవరి 18-న తేదీని నేనును ఆయనయు
కలసికొంటియున్న మాట అసత్యము. నాకు తెలిసినంతవరకు
ఈఅల్లరులకును సత్యాగ్రహోద్యమమున కేట్టి సంబంధములేదు.

దివాలా దారుని కష్టములు.

కలకత్తా మే 28:—తనయొక్క దివాలాకు సంబంధించిన
జిల్లా అసిస్ట్ అఫీసులోని పుస్తకములు, లిఖితప్రములును
తనస్మరించుచుంటున్న దివాలా అయిన నగల వర్తకుడగు
బోపుపెర్రెగారికేసునుగురించి ఈకోజున హైకోర్టువద్ద జరిగు
రాంకిన వ్యాయాధికతిగారు తీర్మానము చెప్పిరి. ఆ తీర్మాన
విధానములు ఈక్రింద నుదహరించబడినవి:—హిందాయి నగల
వర్తకులగు బెర్నియా) కంపెనీవాన పెర్రెగారిమీద చార్జి
యిచ్చి డిక్రీపొందిరి. అంతలో పెర్రెగారు తమరు దివాలా అ
యినట్లు తెలియపరచి, చిట్టాచరణాల పుస్తకములు మాత్రము
(8 సంవత్సరములనుండి తయారుచేయబడినవి) కోర్టులో నా
ఖుజుచేసిరి. ఈవృత్తాంతమంతయు మార్చి 5-వ తేదీని జరగినది.
మరుసటికాడు ఆ అఫీసువాన వానియింటిని సోపాడేసి మరి
కొన్ని పుస్తకములను పట్టుకొనిరి. మరుసటి నాడు ఆ పుస్తక
ములు మున్నగునవన్నియు చక్కగ పరిశీలించగా, నొక లిఖిత
పత్రమునందు కొన్ని కాగితములు చించి వేసియున్నట్లు గూచించ
వచ్చెను. అంతవ్యాయాధికారి అట్టివని పెర్రెగారు బుద్ధిపూ
ర్వకముగా జేసిరిని తీర్పుచెప్పుట ఒక సంవత్సరము కాలా
గృహశిక్ష విధించిరి. తరువాత వారు అప్పీలుచేసి గొనిరి. అం
దువలన జామీనుమీద వారు నిడుదలచేయబడిరి.

బ్రిటిషు ఇండియా దిగమతులు:—విజేతు కా ర్యా
లయమునా రాయా జేతులందలి కావ్యులగు అధికారులకు
సర్టిఫికేట్లు నిచ్చుట నాపీవేయవలసిన దని ఉత్తరవుల నిచ్చిరి.
అందువలన బ్రిటిషు ఇండియాలోనికి దిగుతుతి జేయబడిన
పదార్థముల కికమీద సర్టిఫికేటు లవసరములేదు. కొన్ని
యూరోపియను జేతులనుండి దిగుతుతి జేయబడు వస్తువులకు
మాత్ర మెప్పటికలానే సర్టిఫికేటు ఉండవలయును.

రాజ్యాంగసంస్కరణములు :

రాష్ట్రాధికారుల విముఖత.

ఆంగ్లపత్రికల వలె, ప్రభుత్వ ప్రకటనాంశములను భాషాంతరించి సాకల్యముగ ప్రచురించుటకు మాకు వలయుకడకు గావున, మాకు గనుపడినంతవరకు కొన్ని సుఖ్యాంశముల నిలబెట్టించెదము. రాష్ట్రప్రభుత్వములు, స్వపరిపాలనా ప్రధానము గూర్చి ఎట్టి విముఖత గనుపడెనో నిన్నటిదినము చెలిపియుంటిమి. కాని, యిందలి నిజమును తిన్నగ గ్రహించవలె ననిన, రాష్ట్రాధికారుల వాక్యములను స్వయముగ పరికించుట నెక్కువ లాభకరము. డిల్లీ చీఫ్ కమిషనరగు లెఫ్టినెంటు కలనల్ హెచ్. సి. బీడనుగారు మర్చిము విడిచి, తమ ఆంతరింగికాభిప్రాయముల నిలుల వెల్లడించిరి. ఇంత స్పష్టముగ తమ ప్రాతికూల్యమును వెల్లడించుటలో, వీరి క గ్రహానమియవచ్చును.

“డిల్లీలో నయను వచ్చిన పురుషుల సంఖ్య 1 లక్ష హోంరూం సంఖ్య 480 మంది సభ్యులు గలరు. వీరిలో చాలమంది తమ హోంరూం సభ్యులుగ జేరిరి ఎంచవచ్చును. పురుషులలో 100-కి 5 క వంతున కయినను రాజకీయ విషయములలో శ్రద్ధజేయ. డిల్లీలో 100 గురు ఆయనకు సంస్కరణ నివేదికను గ్రహించిరి తలచుటకు వీలుండదు. వీరిందనుకొనివేదిక కల హోంరూం తలచినను, నయను వచ్చిన పురుషులలో 1000-కి ఒక్కొక్కఁడు సంస్కరణవిధానము సంగీకరించువారు లేరని ఎంచవచ్చును. వీరినిబట్టి ప్రభుత్వవిధానముకన్న నెక్కువకు మార్పున కాంచియున్నామని స్పష్టము. విద్యాధిభిక్షులను రాజకీయ సంస్కరణవాదులును, తమను విద్యాంగంధమెరుగని జరిగా సామాన్యులతో జేర్చవలదని, యడుగుచున్నారు. సంస్కరణ నివేదికము రాజకీయ సంస్కరణవాదులకు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును కొంతవర కెచ్చుట కంగీకరించినది. కాని అధికారవ్యవస్థను నిలువజేయుచి, దీనియందు చొరవించుటకు భారతీయుల కెక్కుడేకాక విచ్చిన బాగుండెడిది. విద్యాధికుల కొక్కఁడూ ఉన్నతప్రభుత్వోద్యోగులను నీయజనదు. ఉన్నతోద్యోగులను గోరువారు, తమ సామర్థ్యమును క్రింది స్థానములలో ముందుగ జూపవలెను. ఈ పద్ధతినచేతుక మెచ్చును. 1858 సంవత్సరపు రాజీగారి ప్రకటన కిది కనకూలముగనున్నది. రాజీగారి ప్రకటనమున ఎల్లరకును ఉద్యోగములందు జేరుటకై సమానావకామిచ్చుటలో ‘వీలగు సంతోషము’ అనుమాటలు ఉద్దేశపూర్వకముగనే జేర్చబడెనని గ్రహించుట యుక్తము.”

ప్రజలకు స్వపరిపాలనాధికారము నీయకబోగా బీడనుగారు వారి కున్నబోద్యోగముల నిచ్చుట కయినను అంగీకరింపకుండుట, వారి మూలసిద్ధాంతమున కనుగుణ్యముగనే యున్నది. అస్సాముచీఫ్ కమిషనరగు బీచ్ నుబెలుగారు 20 ఆగస్టు ప్రకటనము సంగీకరించుచు, ప్రెవాలెనలెగాక కొంత సానుభూతి గనుకఅయచున్నారు. వీరు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమున కంగీకరింపకున్నను, జనవదములలో నుండువారికిగూడ రాజకీయ ప్రత్యభిజ్ఞాన మున్నదని వీరింగీకరించుట విచిత్రతలే గనుపెంచుచున్నది.

“బెల్లూరివారిని వారి గృహములలో జూచుటకు నాకుగలిగిన యనుభవము మూలమున, ధనవంతులు విద్యావంతులలో సమానముగ వీరికి గూడ రాజకీయ ప్రత్యభిజ్ఞాన

మున్నదని గ్రహించగలిగితిని. డిల్లీ ప్రభుత్వమున, ఒక్కసారి ముందుకు దూకుటకు నాకెప్పుడూ ఫలితమేరుగవోయని నాకు భయము లేదు.”

నుభవవరగణాల చీఫ్ కమిషనరగు రాబర్టు సెనుగారు, మూంట్సుఫర్డు నివేదికమున చూచించివంత సత్వరముగ సంస్కరణముల ప్రవేశ పెట్టుట అవసరదాయక మని యభిప్రాయపడుచు, నెమ్మది నెమ్మదిగ ముందుకు జనవలయు నని కోరుచున్నారు. వీరికి గల భయము నీవాక్యములబట్టి గ్రహించవచ్చును.

“నియోజకగణము నేతలకు ఏర్పరచిన ప్రభుత్వమున నియంత్రులగు సభ్యులు తీవ్రవాదులుగ మండి తీరుదురు. వీరికి ప్రభుత్వవిధానము తిన్నగ గానపాగవలెను తలచే యుండదు. సమాధానము గంగీకరింపని సభ్యుల గల కానవసరమే బాధ్యత కలిపించవలసిన మంత్ర స్థితి ఏమగునో తెలుప తిన్నగ సాగించుటకు తమ ఆత్మరక్షిప్రాయము, సాజ్యభాషణ మంత్ర కుండును యూహించుమా? ఆరిస్టోనము మిగుల ఉపద్రవకరమును. పరిపాలనను ప్రతిభిక్షమాను. అందుచే, నీ రాష్ట్రములందింకను కొంతకాలమువర కిట్టి ఏర్పాటు లభింపజాలదని, తెలిపిరి. భూమింకను బాగుగ వ్యాపించి, ఎన్నిక వాడును తన ప్రతినిధులనెన్నికొనుటలో బాధ్యతనుగర్హించి, నియోజకవర్గము నరియును ప్రతినిధుల బంధుగలదు సమ్యక్ముచనకు గలుగువరకును మనముబాగరూకతలో మెలగువలయును. మందగమనమే వాంఛనీయును. ఎన్నికచావును సర్వహిందు సామర్థ్యము, బాధ్యతను పూనినపుడే గలుగునని, నివేదిక యందు వెలిపిన యంశమును నేల పరికింపకబోలేను. ఇంతటి హేతువాదమును నేను కాదనను. కాని, విచక్షణజ్ఞున కూనకులకు మధ్యరాష్ట్రాధికారులనుజలకంటి ఎన్నికగాను తిట్టి యుకభిక్షము మూలమున, తమబాధ్యతలను గుర్తించుటకే, లాభముకన్న నష్టమెక్కుడుగ సంభవించుట నిశ్చయము.”

మరియొకచోట వ్రాయుచు, ప్రస్తుత నియోజక వర్గమువారు వదరుబో లేదు రాజకీయోపన్యాసకుని మాటలచే మోసపోయిరు గాన మున్ముందు పునాదుల బలపరుపనిది, అభివృద్ధి పాధ్యవడదని, రాబర్టుసెనుగారు తెలిపియుండిరి. బీచ్ నులెఫ్టినెంటు గవర్నరగు గేలు గారు, మూంట్సు ఫర్డు విధాన మందలి ద్వంద్వప్రభుత్వ విభాగము సంగీకరించు చున్నారు. భారతీయుల కున్నబోద్యోగము లీయవలయు ననియు, కార్యనిర్వాహక సభలలో భారతీయులకు ప్రవేశ మియవలయుననియు, స్థానిక స్వపరిపాలనము సభివృద్ధిపరుపవలయు ననియు, కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వాధికారమునకు భంగములేకుండుండ, శాసనసభాధికారమును విస్తరింజేయవలయు ననియు, వీరు కోరుచున్నారు. కాని, కార్యనిర్వాహక సభను శాసనసభకు బాధ్యతవహించునటుల జేయుటమాత్రము వీరికి సరిపడదు. కొంచె ముదారభావము జూపెడి రాష్ట్రాధికారులు సయితము, స్వపరిపాలనా ప్రధానపు ప్రశంస వచ్చివచ్చును మాత్రము, తత్తర పాటు జూపుదురు. వీరిందువిషయమై జూపిన భీతి నీ క్రింద వాక్యములు తెలపరుకు గలవు.

“ప్రాచ్యుడేక సంస్థానమందు, నుపరిపాలనమునకు మూలాధారము, బలవంతుడు కార్యనిర్వాహకవర్గము. ఇక్కడ ప్రభాభిప్రాయమును శాసనసభకు వ్యక్తపరచవలెను. అట్టిస్థితిలో కార్యనిర్వాహకవర్గమును శాసనసభకు లోబడునటుల జేయుట అసంభవము. శాసనసభకు, ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యము వహించునని గుజుగుకరకు, కార్యనిర్వాహక సభపై సభికారము చలాయించుట కర్హతగావచ్చు. అట్టిస్థితి ఏర్పడు లోటల, చాలదూరము ప్రయాణముజేయవలసి యున్నది. ప్రభాసామాన్యమున విద్య ప్రబలవంతపరచు, అనుకూలపరిస్థితి లేర్పడవు. ప్రభాసామాన్యమునకు, రాజకీయ ప్రత్యభిజ్ఞానము గలుగవలెను కనుబాధ జేయవలయును. గుర్రగురుకును తమ పరినిధుల మూలమున తమ వాంఛల నెరవేరవలయునకు, వీరికి క్రితసామర్థ్యము లలవడవలెను.”

ప్రభాసామాన్యమునకు విద్య యవసర మని తెలిపినపుడు, అధికారులు ధనములేదని కాలము

గడుపుచును. విద్యాభివృద్ధిని ప్రజలే నిర్వహించుటకు, వారికి ముందు స్వపరిపాలన మవసరమని తెలిపినచో, అధికారులు నిద్రావ్యాపించిన గాని స్వపరిపాలనము నిచ్చుట వాద్యవడదందురు. తుట్టుతుడకు, ప్రజలు రెండువిధములను నవ్వము నొందుచున్నారు. బీచ్ నులెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారికి మితవాదులపై కొంతవడి సానుభూతి గలదు గాని, హోంరూలర్లపై కోపముగలదు. స్వరాజ్యాంగదోష నము గూర్చి, తమకు గల కోపమును వీరిలుల వెలిబుచ్చిరి.

“ఇకరనిధులు చెరువునకువారు కెత్తెల్లలగుచున్నారని హోంరూం అంబాశను మాత్రము అట్లులేక సాగనీయబడుచున్నది. ప్రజలకు స్వరాజ్యమున నెద్దియో తెలియును. వీరికి స్వరాజ్యమున నెద్దియో తిన్నగ తెలియజెప్పవో, కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వముపై శాసనసభ కధికారము సంక్రమింపవలెనని, బాదు గోరరు. జమీందారులలోనుండ నట్టి భావము వ్యాపించియున్నది. న్యాయవాదులు మొదలగు వారితో రహస్యముగ వాలోదిండుచో వారితో సభి సంఖ్యాకులు, విప్లవకరముగు మార్పులకయివృత్త గనుపెరుకు. కాని, యీ విషయమునే బహిరంగముగ చెబుపుటకు వారు వెంటును. జేకనామాలని గేలినే జుబుడుచేయాలని, వీరికి భయముగలదు. హోంరూం సభలలో పాల్గొనుచు, హోంరూం ఆదర్శముల సంగీకరించినవారు సయితము, వెంట బడినవారిని పిలువబడుమేమో యను భయముచే కాలవ్రవావాసులతో బాటు నీరుచున్నారు.”

కాని, ప్రజలకు విద్యాధికులే నిజముగు నాయకులనియు, వీరిని కొంతవరకయినను పంత్వ ప్రేమరుటకు కొంత ప్రయత్నము జరుగవలెననియు, గేలుగారు మామూలు వాక్యములను మాత్రము వ్రాసిరి. బర్మా లెఫ్టినెంటు గవర్నరగు సర్ రెజినాల్డ్ క్రాడక్కుగారికి విద్యాధికులపై గల ప్రేమ, ఎల్లరకును తెలు తెల్లము. వారి వాక్యరత్నములబట్టి దీనినింకను బాగుగ గ్రహించవచ్చును.

“ప్రాచీన కాలమునందు, ఎన్నికస్వతంత్ర్యము, ప్రజలకోరికపొమ్మట నీయబడుచుండెను. హిందూజాతీందలుల గాక, క్రొత్త సంస్కరణములు, ప్రజలకోరికపై నీయబడుటలేదు. వారి కోరికలకు భిన్నముగ గూడ ప్రసాదించబడవచ్చును. ఏజేకనామాలనిండును, ప్రజలంగీకరించినటుల తమలోతాము గావించి, సాలకులిటుల చరింపలేదు. సంస్కరణముల గోరువారు, ప్రభాపరిపాలనమే తమ యాదర్శ మని తెలుపుచున్నారు. నిజము యోచించిన మాత్రము, ప్రభాపరిపాలనకు కలిహాళము వహించి సాంగ్లకాలివారితో విన్నవించవలసినదని నందుననే, వీరిలుల బుబురుసున్నారని తెలియగలదు. ప్రభాపరిపాలనమని వీరు పలుకుచు, ప్రజలజేరుమును మాత్రము వీరు తడలుచున్నారు. కార్యనిర్వాహకవర్గమువారిపై నెటులైనను అధికారము చలాయించవలయు ననియే వీరిముఖ్యోద్దేశము. విశాలవంతకుని నియోజకవర్గముగాని, బాధ్యతగల వోటింగుగాని, వీరి ముఖ్యోక్తిములుగావు. తమలోనివారు, శాసన నిర్వాహసభ్యులగునంతవరకు, వీరి నెన్నికొనవోటరు స్వల్ప సంఖ్యాకులు, అధిక సంఖ్యాకులూ అను ప్రత్యేక వీరికి నిమిత్తములేను ఆంధ్రోళ నాపరము, సంస్కరణములచే తమకాతికలము తగ్గునని గ్రహించిరేక, ప్రజలకు సాలకాధికారము సంక్రమించుటకు వీ రెంతమాత్ర మంగీకరింపరు.”

ఇక సర్ మెలేలు ఓడ్డయరుగారి తిరుమొత్తములను నిన్నటిదినము సూచించియుంటిమి. వీరికి, శాసనసభలలో అధిక సంఖ్యాకులగు ప్రజాప్రతినిధులుండుటగాని, శాసనసభకు బడ్జెట్టుపై సభికారముండుటగాని, శాసనసభకు పరిపాలనాధికారముండుటగాని ఎంతమాత్రము బనికిరాదు. వీరిందు విషయమై జూపిన కారణములను గ్రహించుటకు వారి వాక్యములనే నిలు నుడవారిం చెదము.

“బెల్లూరివారి కలె బ్లి రెజిషన్లని మనమెరుదవలంబించుచున్నామాయని నందియును గలుగుచున్నది. అతివాదులను బుజ్జగించుటయు, పరిపాలనమును వారికి ప్రకట జేసెదమను భావమున కనకామిచ్చుటయు, సీపద్ధతియొక్క విన్నములు. ఇందులన రాజధక్తి రుతులగు మితవాదులను శత్రుకోటి

కంపుల కంటికింపును, విరివూకాతీయవాదులను సమాధానపరచుటచే, చిర్రెండును పురపాలకవ్యవస్థను (భవ, ఆంగ్ల రాజకీయ వ్యవస్థలను) పరిశీలించుట మూలమున విరివూకాతీయ సిద్ధాంతములలో తేరి. ఇటులనే కానన సభలలోని వాతీయవాద సభ్యులను సమాధానపరచుటచే, చిర్రెండు నకన్న నెక్కుడు అసభ్యులు హిందూజాతీయ వేదమునని తెలుసుటకు కారణములేదా?... ముగియలేదును ప్రజాసామ్యపు డేమనున మనోదృష్టియందుంచికొనకతెను. ప్రజలలోకను సోపవిష్టిపూటలేదు. వారు మాటాడ గలుగునంత వరకును, అనగ, వివాదసారాంశముల గ్రహించి, తమకేమి గావలెనో, తమకోర్కెల సఫలమగుటకు తా వే పర్యవసరములను పరచు కొన ప్రజల గ్రహించునంతటి యుక్తము కష్టమును మనో దించునంతవరకు, తీవ్రమగు రాజకీయ సంస్కరణముల నిచ్చెద మని వాగ్దానము చేయుటకు మనకు నాకు లేదు. రాజకీయ సంస్కరణవాదుల నెటులయినను సమాధాన పరచుటకు మన మివనిని జరుపగూడదు. సంస్కరణవాదులలో కొందరు, తమ న్యూలాభమును వెంపొందించుటకొరకై కృషి సలుపుచున్నార. మరొకందరు, బ్రిటీషు పరిపాలనను జరగకండ నాటకపరిక గోరుచున్నారు. మరొకందరి యుద్ధేమముల మందియినను, వీరికి రాజకీయ భవము లేదు. ప్రజలవత్తు మున మాటాడుటకు తగినయోగ్యత వీరికింకను గలగ లేదు."

మద్రాసు ప్రభుత్వము వారు తానననభావక్రతి నిధుల నెన్నికొనగల సయోజకవర్గము నీ రాజ ధానిలో నేర్పజుచుటకు వీలుగలదాయని, ప్రజల సంకయము గలిగియున్నటుల వ్రాసిరిని నిపుటి దినము దెలిపియుంటిమి. రాష్ట్రప్రభుత్వముల యభి ప్రాయ ప్రతినిధి గ్రహించుట కవకాశము లేని వారి లాభము కొరకు, రాష్ట్రాధికారుల యభి ప్రాయములను వీ లగునంతవరకు నీ వ్యాసమున పొందుకొనితిమి. వారి సంకుచితాభిప్రాయము లను గ్రహించుటకు వైవాక్యముల చదివిన జాణము. వీరందరికిని సామాన్యమగు వాదము క్కటే గలదు. ప్రజలక్షేమములకు విద్యాధికులు భాగము కలిగింతు రనియు, అధికారులు వాటిని సరిక్షింతు రనియు, అందుచే నధికారులనుండి విద్యాధికులకు పాలనాధికారము సంక్రమించు నూడ దనియు, వీరి ముఖ్యవాదము. ఇందలి యసంగతమును సర్ శంకర నాయరు గారు, మిగుల సమర్థతతో వెలిబుచ్చి యుండిరి. సివిలు సర్వీసు వారి చేతులలో, ప్రజల యోగక్షేమ మెంతవర కభివృద్ధి జెందెనో, నిదర్శనపూర్వకముగ జూపిరి. అందుచే, నీ వాదమును తిరిగి విమర్శింప నవసరములేదు. స్వపరిపాలనము భారతీయులకు వలదను అధికారులు, సామ్రాజ్యాభివృద్ధికి సప్తము గలిగించుచున్నారు. బ్రిటీషు ప్రజలయినను నిజము గ్రహించి, ఇండియా డేమము కొరకు గాక, సామ్రాజ్యసావ్యవస్థ యోచించి యైనను, స్వపరి పాలనాధికారమును భారతీయులకు ప్రసాదిం చుట ధర్మము. భారతీయుల కోర్కెలు సఫలము గాకుండ ఎంతమంది బలవంతు లుండ గలిగించు చున్నారో, జూచిన ప్రజలకు నిరాశ గలగ వచ్చును. కాని, ఎన్నటికియినను ధర్మబద్ధమగు నుద్యమము విజయము బడయక తప్పదు.

కాళీనాథ రాయగారి శిక్ష

బ్రిట్యూను వ్యతికాధికతి యగు కాళీనాథ రాయగారికి, మార్చులులా విచారణసంఘమువారు 2 సంవత్సరముల కఠినశిక్షను 1000 రూప్యముల జరిమానాను విధించి రని నేటి తంత్రీవార్తలు తెలుపుచున్నవి. ఈవార్త చేకీయులకు విపాదము గలిగింపక మానదు. వీరు వ్రాసిన వ్యాసము లెవ్వయో మాయెదుట లేకున్నను, వీరు రాజ యోధాపు వ్రాతలకు పాల్పడుదు రని నమ్ముట

కష్టము. రాజయోధా నేరమును, సామాన్యపు వ్యాయస్థానములందు, విచారించుట భావ్యము. దీనిని మార్చులువ్యాప్యస్థానమున విచారించవలసిన ప్రస్తావన మిగిలిననో తెలియదు. వీరివత్తుముననాదిం చుటకు ఇతర రాష్ట్రములనుండి వ్యాయవాదులు రాకుండ నిషేధించబడెను. ఈ చర్యను మద్రాసు మెయిలుపత్రిక సయితము భండించుచున్నది ఈ తరుణమున ఇండియా ప్రభుత్వమునా రయునను, ప్రభుత్వకార్యకర్తయైనను జోక్యము కలుగ జేసికొని కంజాయి స్థితిని చక్కబరుచు గూడదా? పంజాబు దుస్థితినిగూర్చి రాజప్రతినిధిగారిలో సంక్రమించుటకు, అఖిలభారత రాయభారమును, మాలవ్యా గా రేపాటు జేయదలచిరట గాని, ప్రముఖులనేరు లట్టి కార్యముచే లాభ మెద్దియు గలగదని తెలు సగ సంతోషించిరని, లీగరుపత్రిక చెబుచున్నది. ఇగ గత్యంతర మేమి? వైవాక్యము లచ్చుకూర్చుబడిన పిమ్మట, కొన్ని జిల్లాలలో మార్చులులా తీసివేయబడె నని తెలిసినది.

ఇంపీరియల్ ప్రెస్ రెన్సు వద్దలి. భారతీయు లిపుడు రాజ్యాంగసంస్కరణముల చర్యలో కాలముగడుపుచున్నారు. సంస్కరణ సాఫల్య మెటు లున్నను, వాణిజ్యవ్యాప్తత్యము లభింపవది, దేశమికమిద కొల్పోవవలగును. సామ్రాజ్యమునం ది తర భాగముల వారెట్టి వాణిజ్యవద్ధి నవలంబించినను, ఇండియాదేశ మునకు తా నవలంబించవలసిన వద్ధి గూర్చి, సర్వ వ్యాప్తత త్య ముండవలయును. ఆంగ్ల దేశపుబడ్డెట్టులో ఇంపీరియల్ ప్రెస్ రెన్సు చేర్చ బడినది. ఇందువలన, బ్రిటీషుసామ్రాజ్యపు సరకు లకు, సామ్రాజ్యవాదు లభిమానము జూపవలసి యుండును. పరిశ్రమలందు వేనుకబడియున్న హిందూదేశమున కీవద్ధి తిమిగుల నవ్వదాయక మగును. బ్రిటీషువర్తకులకు, సామ్రాజ్యేతరవర్త కులకన్న, హిందూదేశ మెక్కుడు సాకర్యముల నొసకనటుల ఏర్పాటుల జేయవలయునని, కామన్సు సభలో నపుడే ప్రశ్న యుడుగబడినది. వాణిజ్య వ్యాప్తత్య సమన్యా కరిపూరముపై దేశపుభావి సాభాగ్యము ఆధాపడియున్నది. భారతీయు లెంత మాత్రము కాలయాపన గావించక, తమకోర్కెల నేకగ్రీవముగ నివేదించుట యవసరము.

వింతవర్తమానము

మద్రాసు మెయిలుపత్రిక యిటుల వ్రాయు చున్నది:

"భాషావిక్రమకరవ్రతమునకు 'వర్మపుర' డ్రెసువాట్టును హిందూదేశమునకు రానిచ్చినవో, ఆక్రమ్యము గలగకమానకు లండనులో ముద్రింపబడు యాపత్రికను, వ్రెస్టులీలో వారు ఆకేకమారులు వెలువడకుండనేసి. ఇటీవల వెదకిన పత్రికలో గూడ, కూర్చెట్టియు కాన్సియట్టలేదు. మాట తేలియొక్క పతి కలన, దీని యుద్ధేమలను గ్రహించవచ్చును. తెను, చిల్లెకా గార్లు కంపిసంజేము పెద్దచుట్టులతో ముద్రింపబడెను. పరిశీలకులు తీవ్రమయినపుడు చిన్నెటుగారు సాత్వికకాగోడో ద్యమమును నిరాకరించినందులకు ఆమె తూలనానబడెను."

వైద్యరాజు దం. ను. ఆనధాని యల్. పి. పి. యన్ గారిని బుచ్చిరెడ్డిగారియ జమీనువారులు ను. రా. రా. శ్రీ బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డిగారు తమ వివాహపూర్వకమున కాపావనమునని వారిని ఆ ముక్త్యమునకు గృహస్థ భర్త్యులనుగల గల సంబంధమును గురించిన ప్రశంసము విని య 116 సమామానము గావించివారని వినుచున్నాము.

అనధానిగారు మూలవైద్యమునందు నాయుర్వేదము నందు గడుసమర్థులు. కాక్యక ర్మలు. ఆంధ్రభాషయందు మంచి పాండిత్యమును గలిగియున్నారు. అనధానిగారికి తిగివ్రాస్తా వానా వాల్మీకి గలగజేసి వారి నామధ్యమును బాకాప యోగమునకై వినియోగపడునటులు చేయదు రని నమ్ము చున్నాము.

స్థానిక వార్తలు

యద్ధ ఋణసభ :- యద్ధఋణమునకు చందాల నిచ్చినవారి సమావేశము జూల 12-న తేదిన సాయంకాలము 5-15 గంటలకు బాకాక్యేటోగు హాలులో జరుగును.

శ్రీ భగవత్ సన్మహాధిపతి సభ :- ఈ సభ వారి యాదరణ క్రింద హిందూ తియ్యలజాతీయ హైస్కూలు భవన మునందు శ్రీ పండిత టి. లక్ష్మణాచార్యులవాడ 80-వ తేది కుక్రవారము సాయంకాలము 6 గంటలకు విద్యావిత్రాభ్యుర రక్షణమును, 81-వ తేది శనివారము సాయం 5 గంటలకు అహల్యోధారమును జూల 1-న తేది ఆదివారము సాయం 4 గంటలకు సీతాకల్యాణమును హరికథాకాలక్షేపము జేయుదురు. భగవద్గోత్రవ్యాసాశిష్యా 80-వ తేది కుక్ర వార మదయము 6-30 గంటలకు 6-వ యువవ్యాసమును, 81-వ తేది శనివార మదయము 6-30 గంటలకు 7-వ యువ వ్యాసమును జూల 1-న తేది ఆదివారమునందు 6-30 గం లకు 8-వ యువవ్యాసమును గావించును.

ఆంధ్రనిర్బంధితులు

కోయంబుత్తూరుకు మార్చుటకు. ఆంధ్ర సివిలు రైల్వేసంఘ కార్యదర్శిగారు మాటలు వ్రాయుచున్నార:-

ఆంధ్ర నిర్బంధితులకు శ్రద్ధ చెంచయ్య టి. ఎస్. సి. గారు దీర్ఘగరమునండి రెండు మాసముల క్రిందట కన్న మారుతు చేరిని వ్రాసియుంటిని కదా! కన్నమారు వారావరణము చెంచయ్యగారికి ఎంతాక వారి ఆరోగ్యమున కంతయు భంగము కలిగించినది. ఆందువలన చెంచయ్యగారు ప్రభుత్వముగారికి తమ కేరీరస్థితిని గురించి తెలుపుచు ఆరోగ్య కదమైన మరొక ప్రదేశమునకు పంపయని దరఖాస్తు పెట్టియుంటిని.

ప్రభుత్వమువారు చెంచయ్యగారి కోరికను మన్నించి సిలియలకు సమీపమున నన్న కోయంబుత్తూరుకు వారిని మార్చుటకు యత్నపుటకు కారీ చేసిరి.

ఆయన త్రువుల ప్రకారము వారము దినముల క్రిందట చెంచయ్యగారు కోయంబుత్తూరుకు తేమముగా చేరి, ఆరోగ్యముగా నున్నారని ఆంధ్రదేశీయులకు తెలుపుటకు నా కం కయు సంతోషముగా నున్నది.

కూకటిపాడు మహారాజగారికి కోమలై బిచ్చించినది

బట్టలధర :- సర్ దివానాగారు "పైట్సుఆఫ్ ఇండియా" పత్రిక బట్టలధరలకూర్చి వ్రాయుచు 1914-5 సంవత్సర ముడిగా నీయొడేడ్లలో ఇంగ్లండునుండి ఇండియాకు కచ్చు బట్టలగలన నూటికి 70 వంతులవృద్ధుక క్లిసోమెనని లెక్కలతో తెలియబరచిరి.

మరియు క్రత్తిధర నానాటికి హెచ్చుచువచ్చెను. క్రిం దటి సంవత్సరాంతము సరికి బారుగధర వేయూత్తులు ల య్యెను. ఇంత విశేషముగ వెగిపోవుటకు పోటీ దురాకరమే కారణము. దీని నాపి చేయటకు ప్రజలు గాని ప్రభుత్వము వారు గాని తగిన ప్రయత్నము చేయ లేదు. భావిస్థితినిగూర్చి ఆచనా, చెప్పయ వాట్లు వ్రాసిరి.- సామాన్య ధరల వెలకొల్పుచున్నందుట క్యధము. ఇంక ఒక సంవత్సరము వరకును మాంజెట్టునుండి రమ్మ రమ్మలు యద్ధ పూర్వస్థితికి నచ్చుట సంభవించవేరను గావున నట్టిప్రయత్నము ఫలించవేరను. ఇది గాకను, హిందూదేశమందలి మరలలో నెక్కుడు మగ్గులకు, కండెలకు పెట్టవలసి యుండుట దీత హిందూదేశపు మిగులనుండి ఎక్కుడు సరకు రమ్మననను ధరలు తగ్గ నేరవు ఇంకను ఓడనుంకములును, ఓడ నెక్కించు ఇ బ్బండులును కొంత కాలము వరకుండును. యాద్యమునకు పూర్వము సగటున జూడగా రు 1-కి నుమారు 18 $\frac{1}{2}$ గజములబట్ట తట్టుచుండెడిది. ఇప్పుడు మరి కాలుగు గజ ములు తగ్గినదని వారు లెక్కలకు చేసి విశదపరచిరి.

"నర్మదును లేు ఈలోపమునకు గోరు దలారినారు లుక, చిల్లరన గ్రతులను చేయు వచ్చిత స్వరూపమునగలనీ దేశగుంటునుండి పెదజులును, మధ్యతరగతి ప్రజలును పకనున్న కప్పలును, గగన్న మెంటు లై సెస్సులకు బొందు బట్టిన గ్రతులు ఆహారదార్థల విలువల సామాన్యముగ హెచ్చిం చుటవలన గలుగుచున్న కప్పముల కెంతమాత్రము వారు తీసుట వచ్చును."

సర్ శంకర నాయకుగారి భిన్నాభిప్రాయప్రకటనము

10. ఈ యాద్యమపరీతిసూచుచు, కాంగ్రెసు మహాసభ వంగ జేతముల చేతను, దక్షిణ ఇండియా భౌగోళియ చేతను స్థాపింపబడిన దనియు, భారతదేశమంతయు వీరితోనే కేంద్ర విండుట శేదనియు భావించుచున్నారు. ఈబంగాళితోడను దక్షిణ హిందూస్థానపు ఆంగ్లోనక్షత్రులతోడను తమ కట్టి సంబంధమునులేదని ప్రకటింపవలసిందని మహారాష్ట్రము కొర్ర బడిరి ఈకొరికకువచ్చినప్రత్యుత్తరముమనకు దెలిసియేయున్నది. కొన్ని తరగతులవారు చేయు ఆంగ్లోనమును ప్రభుత్వము వారు నమానభావముతో తిలకింపవచ్చుననియు, కాని మహామృదీయులు చేయు ఆంగ్లోనముమాత్రము అవిధముగాదు. కింపబడదనియు మహామృదీయులు దెలింపబడిరి. కాంగ్రెసు మహాసభ,వీకి ప్రతిసూలముగనున్నది. భావములు మహామృదీయులు జనింపజేయుటకు ప్రజలప్రయత్నములు చేపట్టబడినవి.

ఈవివాదపరిణామములనుగూర్చి అంతే సంస్కరణములయెడల మన ముద్దియల ప్రాతిపదికలనుకొని తెలుపుచున్నది. వారిలో ఉదారభావులగువాడు హిందువులకంటె గూడ ఎక్కువ సంస్కరణములను కోరుచున్నాడు. కాంగ్రెసు ప్రతిపక్షరాజు నీలిజ్ఞులు నీకులు, పంచాలీలు మున్నగువాడు సంస్కరణాల ననుసరించుటకును గాను దేనిని తిలచుచున్నాడు. ఇప్పుడు మాత్రము స్వరాజ్యమునకు పంచాలు కంటె ఎక్కువ ఉత్సాహమును, కార్యదీక్షను చూపువాడు వేరేలేదని తెలియ గలదు. దీని కాంగ్రెసు సభయందు సంస్కరణ నివేదికను కంటె ఎక్కువ సంస్కరణములు వాంఛితము లగుటకు పంచాలు చేకూరుల భావములే కారణములు. బ్రాహ్మణేతరులను నిష్పక్షాత్తులను తమ దుష్ఠిని, అసహనాన్ని గ్రహించి, ఒక శత్రుత్వమునండి జమ్మితు బాగునైనది పరిభ్రష్టులవారై నాధారపడి యుండక తమ భావినిగ్గయమున అధికారము కలిగియుండకలేని కోరుచున్నాడు. కార్యనిర్వాహకసభల యందు (రాజకీయనిధి కార్యనిర్వాహక సభయందు కూడ) సభ్యులలో సగమునుండి భారతీయు లుండలేననియు, గ్రామీణు కమిటీలు, స్టేటుకౌన్సిలులు మున్నగు అంశములులేకయే, అధికసంఖ్యాకులగు ప్రజానియుక్త సభ్యులు కాననసభలనుం దుండవలయు ననియు, మన క్షేమమునకై ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యము కావలయుననియు వీరు కోరుచున్నాడు. స్వపరిపాలనము మొదలుకొని నిష్పక్షాత్తుల కోరికలవరకును ఎక్కువ సంస్కరణములు కావలయుననెడి వాంఛలు ఎల్లవలెను కానవచ్చుచున్నవి. (సకేవలము)

సర్ మైకేలు ఓడ్యయ్యగారు.

సిమ్లా, మే 28:—ప్రభుత్వమువారు యిట్లు చెప్పుచున్నారు:—ప్రస్తుతము చాలవరకు పంచాలిరాష్ట్రమున చాల ప్రజేతములయందు కాంతిసాగి మైనదని మాకు తృప్తికరముగ నున్నందున, నైకకాసనమున రద్దుచేయవచ్చునని ఓడ్యయ్య, కమాండింగు జనరలు ఆఫీసరువారలకు తోచుచున్నది. ఆఫ్ గను పరిశీలకులవలన కొన్ని పెద్దజనసంఖ్యలగు ప్రజేతములయందును జిల్లాలయందున్న యినుపదావులమీదకు, అల్లర్లు జరిగిన ప్రజేతములందును నైక కాసన ముండవలసిన అగత్యము గలదని సాంఘామిక కారణములవలన తోచుచున్నది. ఈ ప్రకారముగా నిభాయుక్తులైన రాజకీయనిధిగారు మామూలు వ్యాపకాసనముల అధికారమును తాత్కాలికముగ ఆపిన ఉత్తరువులను రద్దుచేసి లాహోరు అత్యుత్సరము, గుజరాతు వాలా, గుజరాతు జిల్లాలలో నైకకాసనము ప్రజేతపెట్టిరి. లాహోరు నింజు కంటన్ మెంటు స్థలముల నైకకాసనములకును కామారు మునిసిపాలిటీకిని అత్యుత్సరము మునిసిపాలిటీ కంటన్ మెంటుకును, వీరికి పరిసరమున నున్న రెండి గ్రామములలోను గుజరాతు వాలా, సజీరాబాదు మునిసిపాలిటీలలోను, గుజరాతు జిల్లాలో ప్రింటింగువడిన 5 స్థలములలోను కర్తించును.

పంజాబులోని పరిస్థితి

నైకకాసనపరిపాలనము

లాహోరు, మే 28:—పంచాలి ప్రభుత్వమువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—గుజరాతు వాలా, లయాలుపూరు, గుజరాతి సివిలు జిల్లాలలోని నైకకాసన పరిపాలనముయొక్క వివరములనుగూర్చి రావలసిందిడివిజనసభలయందు పరిపాలించుచిన్ని జనరలు ఆఫీసరులుగా రిట్లు నివేదించుచుండిరి. నైకకాసనము క్రింద 82 రికి కొరడాదెబ్బలు కొట్టబడెను. మొత్తముమీద ప్రతివనజనకును 9 దెబ్బలుకొట్టబడెను. కొరవనీయులగు నగరవాసుల కెరికిని దెబ్బలుతగులలేదు. కొరడాదెబ్బలవలన ఎవరును మృతినొందలేదు. ఈ ఆజ్ఞలకు వ్యతిరేకముగా మరి కొన్ని ఆజ్ఞలను ప్రచురించుటకు పూర్వము, ఒకచునిసి బహిరంగముగా కొరడాదెబ్బలకేకీంపబడెను.

“రీడరు” పత్రికలోని ప్రచురణ ఆంగ్ల జేకమునకు బోవుచు పత్రికము బొంబాయి నగరములోనున్న మా. సి. కైచింతామడిగారు తమ “రీడరు” పత్రికలో ప్రభుత్వప్రకటనమును కీర్తియుగా ముద్రించినందులకు కారణములను తెలుపుచు, గత గురువారమునాడు అలహాబాదు కలక్టరుగారు వారాప్రతికలకు పంపుటచే ముద్రించినది మన నుడువుచు నొకలేఖను పంపిరి. టైముస్ ఆఫ్ ఇండియాపత్రిక మాంటుఫర్డు సంస్కరణమును అనుకరించిన యెడల, ప్రభుత్వ ప్రకటనలో ఉచితముగా మార్పుల విషయమై భిన్నాభిప్రాయము తీసికొనవలెను. సంస్కరణములను భగ్నము చేయుదు రని చిదరప్రతిక తలచుచున్నది.

దేశభాషాపత్రికలు.

ధరావత్తులు కోరబడుట

మే జస్టిస్ గారి యుత్తరువులు

నిన్న మదరాసు చీఫ్ ప్రెసిడెంట్ మేజిస్ట్రేటు గారు, స్వదేశమిత్రను హిందూనేతను ముద్రాలములపట్ల ఈ క్రింది యుత్తరువులను జారీచేసిరి.

స్వదేశమిత్రను ముద్రాలములు

స్వదేశమిత్రను ముద్రాలములను అప్పుచేయుటకే కర పత్రములను పరిశీలించి ముఖ్య ప్రెసిడెంట్ మేజిస్ట్రేటు గారు 1915 సం. ఏప్రిలు 8-న తేదీని సదన ముద్రాలములు ధరా వత్తు చెల్లింపవలసినదని జారీచేసిన యుత్తరువును హిందూ జేకపత్రికాకాసనము 8-న నెక్సను ప్రకారము రద్దుచేయబడి నది. మూడవ నెక్సను ప్రకారము మరల రెండువేలరూపాయలు (గవర్నమెంటు, ప్రామిషన్ నోట్ల రూపకము గాని, రొక్కముగ గాని) రాబోవు నెల 4-వ తేదీలోపుగ ధరావత్తు చెల్లింప వలయును.

(సంతకము) జె. సి. ఆదాము.

చీఫ్ ప్రెసిడెంట్ మేజిస్ట్రేటు.

హిందూ నేతను ముద్రాలములు.

హిందూనేతను పత్రికలో 1919 మార్చి 12 వ తేదీని ప్రకటించబడిన వ్యాపకముయొక్క భాషాంతరీకరణమును పరి శీలించి 1918 సం. డిసెంబరు నెల 10 వ తేదీని సాతు ఇండి యను ముద్రాలమువారు ధరావత్తు చెల్లింపవలసినదని చీఫ్ ప్రెసిడెంట్ మేజిస్ట్రేటు గారు జారీచేసిన యుత్తరువును పత్రికాకాసనము 8-న నెక్సను ప్రకారము రద్దుచేయబడినది. కాన్ నెల 4-వ తేదీలోపుగ ముద్రాలము నిర్వాహకులు వెయ్యి రూపాయలు (ప్రామిషన్ నోట్ల రూపకము గాని, రొక్కముగా గాని యుండవచ్చును) ధరావత్తు చెల్లింపవల యును.

(సంతకము) జె. సి. ఆదాము.

చీఫ్ ప్రెసిడెంట్ మేజిస్ట్రేటు.

“టిబ్యూను” కేసు

లాహోరు, మే 28:—కర్నూ ఇన్వెస్టుమెంట్ కంపెనీని మార్చులలో అర్జి నెక్స కమిషనువారు నేటికనుక ఫలాహారాంతరము టిబ్యూను పత్రికాసంపాదకులు, కాళీ నాథ రాయగారిపై, తీర్పు చెప్పిరి. టిబ్యూను పత్రికలోని కొన్ని వ్యాసములు దోషములనీ తోచుటచేత ఇండియన్ పీపిల్ కోర్టు 124 కెక్సన్ క్రింద రెండువత్సరముల కఠినశిక్షయును, వేయిరూపాయల జరిమానాయును విధింపబడెను. ఈ జరి మానా మొత్తమును చెల్లింపనియెడల ఆరు నెలల కఠినశిక్ష విధింపబడును.

బొంబాయి క్రానికల్ పత్రిక

మీద విధించబడిన శిక్షాపరిశీలనమున రద్దుచేయవలయు ననియు, వ్యాపకమునైన నేమి ప్రజలభావములకు మన్నించి ఆయనను హెచ్చించు గారి ప్రవాసపుటలైనపుడు తొలగించ వలయుననియు బొంబాయి కర్నూ గారికి బొంబాయిలో పలుకు బడిగల 500 పురప్రముఖులు విజ్ఞప్తిపంపుకొనిరి. విజ్ఞప్తిలో సర్ డిక్ షావెటిటు గారు ముందు సంతకమును చేసిరి. ఇంకను హాసరలియ జి. కే. పటకు, జి. ఎ. వాడియా, గంధి, ఏ. జి. బిల్లిమోయా, జి. న్నా, బ్యాప్టిస్ట నటరాజ్ జమ్నాదాసు గారి పేర్లుగూడ గలవు.

ప్రచురించుటకు పూర్వము శిక్షాపరిశీలనమునకు అంగీ కరించి పుక్తవారము 30 తేదీనండి బొంబాయి క్రానికల్ పత్రిక తెలుపబడగలదు.

జాఫీ ముట్టడి.

నిన్నటి దినము ఆఫ్ఘనుజ్ జాతీయ వయి వారు కోటలు దగ్గర జాఫీయిన ముట్టడి సమితి. కాని అచటి నైకులు వీరిని తరిమివేసిరి. కొంతమందిని చంపిరి. వారికి నష్టములే కలగలేదు. 28 తేదీని సిక్ వాలక్సు సరిహద్దు ప్రజేతమును చీపుక ప్రజేతమును మానేసలు ఆక్రమించుకొన్న వి. కోటలు మొదట ముట్టడింపబడినవి. మరొకన్నిటలు స్వాధీనము చేసికొనబడినవి. ఆఫ్ఘను ముఖ్యద్వారము కాలబడినది. మానేసలు ఆక్రమించు కొన్నవి. పటాలము చాలవరకు మొండిగ నిరోధమునుజూపిరి. చాలమంది మరణిరి. లేక తట్టు వడిరి. దక్కాలో మార్పులేయు తెలుపబడలేదు. మా విధానము ప్రకారము మానెసితులను దక్షిణవదీస్తాను అప్పుడు టాకికుండి వెనుకకు మరలించితిమి.

వీరేశలింగము పంతులుగారి మరణము

నెల్లూరుసభ

నెల్లూరు ప్రాగ్జీవుయూరు తన పత్యమున నెల్లూరు పౌరులసభ నిన్నటి సాయంత్రము దొంగ హత్యలో జరిగెను. పౌరుల నేతలు సభకు విచ్చేసిరి. ఎమ్. చంగ మధ్యపంతులుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. ముఖ్యధులుగు కవీశ్వరులు, సంఘసం స్కారులునును రా. బ. కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులు గారు మరణముగూర్చి పౌరుల విచారము తెలుపుటకు ఈసభ సమావేశమయ్యెను. ఒంగోలు వెంకటరంగయ్య, దుర్భానుబ్ర మణ్యశర్మ, కే. వీరరాఘవాచార్యులు, చిత్తరువు నుబ్రహ్మణ్యం గార్లు పంతులవారి ముఖముల గూర్చి ముచ్చటించిరి. దక్షిణ హిందూజేక విద్యాసాగరులని చెప్పవలసిన పంతులగారి జ్ఞాపకవిన్నామును నెల్లూరులో ప్రతిష్ఠించుటకై ధనమును నమూనాచేయుటకు పలుకుబడిగల ఒక ఉపసంఘ మేర్పరచ బడినది. అని ఒకచిత్రాని తంజివార విచ్చెను.

తాళి యుద్ధము

సిమ్లా మే 21:—ప్రభుత్వప్రకటనము ఇట్లు తెలుపు చున్నది. తాళి యుద్ధములో శత్రుపలముల మొకటి కాటుకకడ రుతుండినాదనుభాష గారికిందపాతుచున్నది ఆఫ్ఘనుజ్ రెండు లక్షలరెండిని తమతో గొంపోవుచుండిరి. నాదనుభాష నైకులు అనుచులను విచ్చమెత్తిన ఆహారముతో కాలము గడుపు చున్నారు.

నేను వెనుకకు పోయిన పిదప శత్రువులు సిక్ వా మును ఆక్రమించుకొనిరి. అప్పుడు రామముండి సంతృప్తికర మగు సమాచారము తెలియుచున్నది

వాతావరణ సిద్ధి

1919 సం. మే నెల 29-వ తేదీ గురువారము.

జిల్లా ముఖ్య కారములు	గ్రీష్మ ఉష్ణోగ్రత 24 గంటలలో	శీత ఉష్ణోగ్రత 24 గంటలలో	వర్షము గత 24 గంటలలో	వర్షము ముందు 1 నుండి వర్షము	గ్రీష్మ ఉష్ణోగ్రత 24 గంటలలో
గోపాలపూరు	92.9	81.8	...	2.58	2.68
విశాఖపట్టణము	93.8	85.8	...	2.51	2.79
కాకినాడ	95.8	82.6	...	0.16	1.71
బందరు	97.1	83.0	...	5.78	1.70
గుంటూరు	99.8	88.0	...	4.90	1.87
నెల్లూరు	102.6	82.4	...	2.45	0.94
చుదాను	100.8	88.8	...	0.08	1.53
హైదరాబాదు	105.7	82.4	...	1.24	1.78
అనంతపురము	97.9	78.1	...	4.00	2.89
బళ్లారి	103.8	77.7	0.01	2.17	2.63
కర్నూలు	108.2	82.0	...	1.02	1.49
కడప	104.8	87.0	...	0.24	1.93
తెంగుకూరు	84.3	67.9	0.94	8.86	5.14
నెల్లూరు	99.8	80.0	...	2.60	3.40
నీలము	95.4	75.7	...	7.58	6.44
కోయంబూరు	92.0	78.1	...	8.48	8.71

ద్వీరకల్పము సంకటను వాయుభారము ప్రమేళ తగ్గుచున్నది పశ్చిమతీరమునైపుర వాయువు తిన్నగా వీచుట లేదు. ఇతర పూర్వములందు వాయువు వాయువ్య నైర్మది దిక్కులకుండి వీచుచున్నది. మధ్యవ్యాప్తము పశ్చిమతీరమున కొన్ని స్థలములలో తగ్గి ఇతరచోట్ల హెచ్చినది. ద్వీరకల్పపు పశ్చిమభాగమునను, తూర్పుతీరమున కొన్ని ప్రజేతములందును కిరోష్ణస్థితి మామూలుగానే యున్నది. తూర్పు తీరమునను, మదరాసుకు త్రవము నున్న తీరములందును మెసూరు కర్నూ టకములందు, ఇకటి కిరోష్ణస్థితి కొంతవరకు రాత్రి కిరోష్ణ స్థితి సగటునకన్నకు తక్కువగానే యున్నది. ఇతరచోట్ల స గటుకు మించియున్నది. అగ్రగత పశ్చిమతీరమున తప్ప ఇతర చోట్ల తగ్గియున్నది. నేను మేనును లంక గా లేవు. పశ్చిమ తీరము, నీలగిరియ, మెసూరులందు మాకియు వర్ష ముదరియు చున్నది. తిరువేండ్రమున 2.67 అంగుళముల ఉదకయందల మున 101 అంగుళముల తెంగుకూరునందు 0.94 అంగుళముల వాన కురిసినది.

పి. ఆర్. చిదంబరయ్యగారు.

అట్టింగు వాతావరణ కాస్త్రజ్ఞుడు.

చంద్రవార్తలు

(2-వ పేజీ)

భిక్షాంశు

బ్రహ్మచర్య విశేషము.

లండన్, మే 22:— మాంచెస్టరులో బ్రహ్మచర్య సరిత్రులు ముగిసినందుకు మేర్పరచబడినది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర చాలా నిర్మితమైన ప్రతినిధులు, కాంగ్రెసు కమిటీలు, పరిశోధన కార్యాలయము, పుస్తక భాండాగారము, విజయనగరము, చిత్రావతి ప్రదర్శనశాల; కర్నూలుముఖ, తిరిగివచ్చిన కర్నూలుముఖములు ఈ పరిశోధన సంఘమువారి ఉద్దేశములలో నున్నవి. బ్రిటిషు సంఘముల (ఫర్మస్) వారే సభ్యులుగా నుండగలరు. ముఖ్యమైన వడకెనువారు, నిర్మాతలను తదితర సంఘములవారు మొదటిసభలో ప్రాతినిధ్యమునుపొందెను. ఈసంఘముననే ప్రతినిధులుగూ 5 గురు ప్రాతినిధులను పంపింపింపు అధికారము గలదు.

వైమానికపు పందెములు.

లండన్, మే 25:— బ్రిటను అగ్నేయియా తీరపు పాటికలము ముప్పైయైదు, ముప్పైయైదు విమానములు నున్నవి ప్రాంతీకములైనవి. పాటికలము గుర్తుపట్టు పనుల పాక రాష్ట్రము సింగపూరులో దిగవలయును.

సంధిపరతుల నన్నిటిని ప్రకటించు గోరుట.

స్ట్రాస్బర్గ్, మే 23:— పోవాన్ ఏజెన్సీవారిట్లు తెలియజేయుచున్నవి.— ఫ్రెంచి బట్టెట్లు కమిషను అధ్యక్షుల నకు ప్రత్యక్షము చేయవలయు ఎం. క్లెమెంట్ గారిట్లు తెలియజరుచును. సంద్రి క్రమము సంతకము చేయవలయునను సంద్రి మేర్పాటులనట్లు పరిగణించబడదు గనుక సంద్రి మరతులనన్నిటిని పూర్తిగా తెలియజేయ లేనందులకు చింతింపుచున్నాము. మిత్రమండలివారు, వారి మిత్రులను ఇట్టి అభిప్రాయములతో గలిగి యున్నారు.

పాంబంగు చీనాలు

స్ట్రాస్బర్గ్, మే 23:— పోవాన్ ఏజెన్సీవారిట్లు తెలియజేయుచున్నవి.— సంద్రి సభకు చీనా ప్రతినిధిగ బోయిన బట్టెట్లుకలగాదు అమెరికా ప్రతినిధుల సహాయము బొంద నలయునని ప్రకటించిరి. పాంబంగును జపానున కీయవలయునా నలగా అను అంతమును గూర్చి యెమియు వ్యక్తిరీతిగ కయే సంద్రిక్రమము సంతకము చేయవలయు చీనా వనకా మియవలయు సహాయము చేయవలయు నని వారికోరిక. ఈ విషయమున అట్లైన నిలవ తరచుకము లెట్టి యాటంకమును గలిగించినది అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు చీనావారికి సహాయ మొనరించునని తెలియచున్నది.

జర్మను ప్రతిసంధిపరతులు.

లండన్, మే 21:— జర్మను ప్రతి సంధిపరతులను ప్రతిపక్షము నిరూపించి మిత్రమండలి కంపలమునో కనుగొనుటకు వార్షికోత్సవముగా, హాండెన్ బర్గ్, ఎర్లి బర్గ్ లుగారు బెర్లిన్ లో రానుబారులను కలిసికొనుటకు స్పా కేసి.

కొంటురాంట్టాగారి నోటు.

స్ట్రాస్బర్గ్, మే 23:— మే 18-వ తేదీని సంధిపరతులను అధికారినిగూర్చి కాంటురాంట్టాగారు వ్రాసిన నోటునకు మిత్రమండలివారిట్లు ప్రత్యక్షమునం దిట్లున్నది. రాబడి మార్గములు చాలవరకు తగ్గిపోయినను రాష్ట్రము 6 కోట్ల 70 లక్షలవరకు బహుళము గలవరకుల నేర్పరచవలసి యున్నారని నోటులోనున్నది. కాని జర్మనీలోనుండి జర్మనులు లేనిరాష్ట్రములు తొలగించబడుట వలన 60 లక్షలవరకు ప్రజలు రాష్ట్ర రక్షణమునండి తొలగిపోవుచున్నారని గర్తక నాకలన్నియును చివ్వివేయబడినవి నోటులో జర్మనులు వ్రాయుచున్నారని కాని చివ్వి నాకలలో మొక దానినైన మిత్రమండలి వారు గ్రహించలేదనివాడు తెలిపినది. ప్రపంచయుద్ధం తర్వాత నాకలకు తా మొనరించు కుండగములకు క్షుణ్ణ పెద్ద నాకలు తీసికొనవలసినవి, అట్లు చేయుటావశ్యకము. మిత్రమండలివారు తీసికొన నేరదిన నాకల బయ్యె జర్మనీ సాగుచేసిన నాకల బయ్యెలో నూడవవరకు మాత్రమే యని యది గ్రహించవలయును. జర్మనీకి నూర్ముండ్ గోధుమలు రాజుండగను, ఉరల

గడ్డలను కండింపు ప్రజాశాసన ద క క్కు టం డ గ న మిత్రమండలివారు తేలుట బాగాలేదని రాంట్టాగారును ముందు. కాని ఈ పదార్థములను జర్మనీ శక్తియు తనయివ్వము వచ్చి నన్ని సాయము పండించుకొనుటకును, ఇతర మండలముల నుండి దిగుబడి తీసికొనుటకును ఎట్టి అభ్యంతరమును గల్పించ లేదను సంగతి నతడు మరచుచున్నాడు. మరియు నీ ప్రజాశాసనము ఈ తొందరక క క్కి యుద్ధ పరిస్థితులన ఎంతమాత్రమును చెడలేదు. జర్మను సైనికుల కార్యముల వలన బెర్లినును, ఫ్రాన్స్ పోలండు, ఆస్ట్రీ, రుమేనియా, సెర్బియాలుగ గలిగిన ప్రజలతర వ్యవహారముల నుండు తప్పించుకొనవలసి. "ఫోస్ఫోరస్" లకు జర్మనీలోనికి దిగు మతి చేయగూడదని నిషేధించు మరతేయు సంద్రి మరతులలో లేదు. జర్మనులు నోటులో నేలబొగ్గు గనులను గూర్చి చాలవరకు మెక్సి చెప్పబడినది. అయినను యుద్ధాత్మకములు బుగ్గునుండిన నేలబొగ్గు సాల్ఫురేట్ బొగ్గును క్రమక్రమము కేసులు మార్చుచున్న రాష్ట్రాలందున్న ననుసంగతి చేయవలయున్నది. మరియు నీనోటులో 8 కోట్ల టన్నుల "లిగ్నైటు"ను గూర్చి నోటులో నేమియు చెప్పినలేదు. జర్మనులు చేసిన కాక్సైటివారులు కృష్ణములలో ఉత్తర పరానుశక్తి గని బొగ్గు ప్రజాశాసన రూపుమాపుట ఘోషించెను. అందు వలన పరిశ్రమయంతయు పూర్తిగా భస్మిపటలము గావించవలయునని వారి యుద్దేశము. అందువలన గలిగిన ఫలితము చాల విచిత్రముగా మారింది. గ:బొగ్గు సరఫరా చాల విశేషముగ తగ్గి పోయింది జర్మనుల భావిదేశీయముగూర్చి నోటులో తెలియజేసిన యంతములు చాలవరకు తప్పులైనవి చెప్పబడిన వసుట చే వాటిని మిత్రమండలి వారంగీకరింప జాలరు. యుద్ధమున కంతటికిని కారకులైన జర్మనులు యుద్ధమునవలన గలిగిన ఆర్థిక దుస్థితి కందరి లోబాటుగ నేల పొల్పడమండలో తెలియకున్నది. సంధిపరతులవలన లక్షల కొలది జర్మనులు నశించునను జర్మనులవారనను, జర్మనులచే సంధించిన యుద్ధములన మిగిలినవారి కంతక కం తె ననేక రెట్టధిక న న్నము గలిగెనను వాదన చే బండించి దాని విచారించుచున్నాడు. ప్రస్తుతపు ప్రపంచస్థితిగతుల నన్నిటిని జర్మనీ బాగుగ గ్రహించవలయుననియు, స్థితి:శులంత దారుణముగ నుండుటకు తామే కారకులు గావున వాటిని భరింపవలందాటిపోవుటకు వీలులేదను సంగతుల బోధపరచుకొన కల యుననియు మిత్రమండలివారి ప్రత్యక్షమున స్పష్టముగ తెలుపబడినది. తాను కారణ భూతిమైన యుద్ధాత్మకములలో తాను భరింప నియమించుబడిన వంతు దాని నేరమును బట్టిగాక భరించు కేక్కిని బట్టి మిత్రమండలివారు విధించిరి. యుద్ధము నకు కాకులైననా రండువలన గలగు ఫలితములను భరింపక వీలులేదు.

ప్రాన్సుజపానుల సహకారము

స్ట్రాస్బర్గ్, మే 23:— పోవాన్ ఏజెన్సీవారిట్లు తెలియజేయుచున్నవి.— పరానువారికిని జపానువారికిని పండి స్నేహము నెలకొల్పింపింపుతము సాగోనీకద్ద నేడు పెద్దసభ జరిగెను. అధ్యక్షుడు తన యువన్యాసమున జపానుయుద్ధములో విశేష సహాయ మొనరించెను గావున దానికి మనము కృతజ్ఞులముగ నుండవలయు ననియు ప్రాన్సు జపానుల యొకమత్యమునలను నున్నందు గొప్ప ఆర్థిక సౌభాగ్య మొన గూడు ననియు తెలియజేయెను.

కేసిన్సోను జూదము.

స్ట్రాస్బర్గ్, మే 23:— పోవాన్ ఏజెన్సీవారిట్లు తెలియజేయుచున్నవి.— అంతరింగీ మంత్రి ఫ్రెంచి నేనెటును గూర్చి మట్లాడుచు ఇట్లు చెప్పిరి.— పార్లమెంటులో క్రొత్త పద్ధతి యొగ్గువరకును కేసిన్సోనులో మరల జూదమాడనిచ్చి బాక్సైటను గవర్న మెంటువారు వహించజాలరు.

ఫ్రెంచివారు గ్రంథకర్తను గౌరవించుట

స్ట్రాస్బర్గ్, మే 23:— పోవాన్ ఏజెన్సీవారిట్లు తెలియజేయుచున్నవి.— ముప్రసిద్ధ పరాను నమూనా గ్రంథకర్త హెచ్. బోర్డో గారు కీ.శే. లయిన జ్యూజులీ మైత్రీగారి స్థానమున "ఎడమి ఫ్రాంకోయిజ" లో సుకవిభవముగ ఎన్నుకొన బడిరి. యుద్ధసమయమున సగానువైద్యము లొనరించిన పూర్వ కార్యములను గూర్చియు, పరాను తుటుంబడినముగూర్చియు జరిగిన మంచిగ్రంథములను ప్రాసించుట.

వెటరీ

స్ట్రాస్బర్గ్ అగ్ని పర్యవేక్షణ ప్రేలుట.

రోము, మే 22 — స్ట్రాస్బర్గ్ అగ్ని పర్యవేక్షణ భయంకరముగ అంబుకొని ప్రబుల్ల సాగినది. చాలవజ్రము గల్గినది. విశేషముగ జనులు గూడ చనిపోయిరి.

రుమ్యా

మెడ్జి వెరోనా పట్టుచుంటు.

మర్నాస్సు; మే 23:— మర్నాస్సు: శత్రు ఇట్లు తెలుపుచున్నది:— శత్రువుల వెతకవైద్యములలో పోరి మెడ్జి వెరోనాను పట్టుకొని రవి సేవాద్ద సేవారి తెలుపుచున్నాడు. వెతకకు పోవుకపును శత్రువులకు చాలావైద్యముగల్గినది. వారందరకును నిరుత్సాహములై రవి మాచేట్టునడిచి శత్రుములవలన తెలియుచున్నది. మెదజావెరోనా ఆఫీసుయొక్క కొన్ని కొండలను ఆక్రమించుకొంటిమి. పురోగమము చురుకుగ జరుగుటచే శత్రువుల కొంచెముగ మంతులన, శత్రు స్థలములను, ఇతరదారులను కర్నూలుములను పట్టుక కట్టడములను భయంకరముగల్గిరి.

జర్మనీ

హిందెంబర్గ్ గారు.

లండన్, మే 23:— బెర్లిన్ నుండి జేయిన్స్ గారు వర్తిక ఇట్లు కంటించుచున్నది:— మిత్రమండలికి వ్యతిరేకముల నిమ్మటకు జర్మనులు సంసిద్ధులై ఉన్నారని. కాని తగినంత రాక్షసిబొగ్గు తన్నగాని ఇవ్వజాలరు. సాక, సైరీషియా వ్యవస్థలనుపూడ అగీకరించజాలరు. జర్మనులు నిరోధమును జూచురు. పురుష్యముగ ను సంధిత్వమును సంతకము చేయుటకు నిరాకరించుచున్నది.

సయూమిన్ మంత్రి.

లండన్, మే 23:— సయూమిన్ మంత్రిగారు తమ పదవిని విడిచిపెట్టిన రాజుగా రతనిని జూచిరి.

మంజూలు తెప్పి నెంటు గవర్నరు.

నర్. ఇ. మాక్లగను గారు అధికారమును వహించుట.

లా హోల్, మే 27. — నిన్నటిదినము (సోమవారము) నర్ మైకేలు ఓడ్యయ్యగారు నర్. ఇ. మాక్లగను గారికి పంజాబు తెప్పి నెంటు గవర్నరు వదలి అప్పగించిరి. యధాధిక మాక్లగను గారు తెప్పి నెంటు గవర్నరుగ తమ విధ్యుక్తధర్మములను వహించిరి. ఈ రాష్ట్రపువారిక్రమన తెప్పి నెంటు గవర్నరుగారు ఉద్యోగమును వహించింపును ఉత్సవము జరుగుట కిదియే ప్రధమదృష్టాంతము. ఇదంతయు ప్రభుత్వమువారి భరనముననే జరిగింది. పారసీన్ వ్యోమమును, నైజాన్ వ్యోమమును ఈ ఉత్సవమును జానుటకు విచ్చేసిరి. సాయంకాలము 6-30 గంటలకు నర్ ఎం. ఓడ్యయ్యగారు సభాసంవరమున ప్రజాశాసనము తెలుకై నియమించబడిన పీఠము నుండిరి. ప్రధాన న్యాయమూర్తి దక్షిణభాగమునను మాక్లగను గారు పీఠ వాను పార్వత్యమునను ఆసీనులైరి ప్రధాన కార్యదర్శి ఓడ్యయ్యగారు పంజాబు ప్రజల ఉపకారమును గురించి ప్రకటించు సంతకమును జదివి అందరకును వినిపించిరి. పిమ్మట ఓడ్యయ్యగారు తమకు భావికాలమున గూడ పంజాబు ప్రజలయందు విశ్వాసము పోజాలదని నుడిచిరి. తరువాత క్రొత్త తెప్పి నెంటు గవర్నరునకు జేయవలసిన ప్రమాణమును జరుపవలయునని ప్రధాన కార్యదర్శి ప్రధాన న్యాయమూర్తికి ఉత్తరమిచ్చెను. ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఉడిచిన ప్రమాణములకు తెప్పి నెంటు గవర్నరుగారు పురయక్తి గా విం చిరి. ఉత్సవానంతరమున ప్రభువర్తియులను సంతకమునకు ప్రధాన కార్యదర్శి అందజేసెను. ఈ కార్యములు ముగిసినపిద మాక్లగను గారు తెప్పి నెంటు గవర్నరుద్యోగమును యధాధిక వహించి మధ్యమున ఉన్నతాసనమును దీనికి దృష్టాంతముగ అధిష్టించి ఓడ్యయ్యగారు పీఠ వాను భాగమును హస్తమిడిరి. ప్రాత్ర తెప్పి నెంటు గవర్నరుగారు, క్రొత్త గవర్నరుగారుకు ఫలమును మార్పు కొనునపుడు కరస్పన్సునమును గావించుకొనెరి. పూర్వముననే ఉత్సవము జూరేగింపు జరిగినది. ఇందుజేయ్యయ్యగారు ప్రధాన న్యాయమూర్తితో విందునను మాక్లగను గారు ఆఖరునను ఉండిరి. ఈ ఉత్సవము రాజ్యాంగసభను దాటిపడినది ముగించబడినది.

Peace Treaty.

Publication of Full Text.

LONDON, May 23.
PARIS.—Havas Agency states:—Replying to the Chairman of the French Budget Commission, M. Clemenceau expressed regret that he could not communicate the full text of the peace terms, pointing out that there could not be a treaty of peace until it was signed. This point of view was shared by all the Allied and Associated Governments.

Shantung and China.

LONDON, May 23.
PARIS.—Havas Agency states:—Wellington Koo, Chinese Delegate to the Peace Conference, sought the support of the American Commission to permit China to sign the Peace Treaty with reservation regarding the allotment of Shantung to Japan. The United States, it is believed, will back the Chinese on this point against other big Powers.

Franco-Japanese Co-operation.

Prospects for Economic Future.

LONDON, May 23.
PARIS.—Havas Agency states:—An important meeting in favour of the French and Japanese friendship took place at the Sorbonne to-day. In the course of speeches the Chairman pointed to France's gratitude for Japanese war aid, emphasising big prospects for economic future afforded by Franco-Japanese co-operation.

Gambling in Casinos.

Government Disclaim Responsibility.

PARIS, May 23.
Havas Agency States:—The Minister of the Interior, speaking in the French Senate, said the Government could not take the responsibility of allowing resumption of gambling in the Casinos until Parliament had established a new system.

French Novelist Honoured.

LONDON, May 23.
PARIS.—Havas Agency States:—The novelist, Henry Bordeaux, who painted pictures of French family life and heroic exploits of the French Army during the war, has been elected member of the Academie Francaise, in place of the late Jules Le Maitre.

British Cotton Industry.

A Research Association Constituted.

LONDON, May 22.
British Cotton Industry Research Association has been constituted in Manchester. Comprehensive objects include every branch from cultivation of raw material to the production of manufactured article, also the welfare of the work people, the erection of research institute, library, the information bureau, the museum, workshops and experimental factories. The membership is limited to the British firms. The principal spinners, manufacturers and associations will be represented on the first council on which the committee of Privy Council will also be entitled to appoint five representatives.

Violent Eruption in Stromboli.

Great Destruction and Numerous Victims.

LONDON, May 23.
Rome, May 22nd.—Stromboli is in violent eruption causing fires, simultaneously a tidal wave lasting ten minutes, caused great destruction and there are numerous victims.

German Counter Proposals.

Representatives Went to Spa.

LONDON, May 21.
BERLIN.—Herr Scheidemann accompanied by Herr Dernburg, Herr Erzberger and Herr Baumbach has gone to Spa to meet the German delegation from Versailles, to decide on the final wording of German counter proposals.

Herr Dernburg Interviewed.

LONDON, May 23.
A "Daily News" telegram from Berlin states that Herr Dernburg in an interview said that Germany was willing to indemnify the Allies but unable to do so if she had not sufficient coal, and if she was not given chance of trading, nor could she agree to the loss of Saar and Silesia. Germany would not resist but would allow the Allies to run the country. The whole Government was unanimous in refusing to sign.

Flight Competitions.

LONDON, May 25.
Two entries on behalf of Martinside and Sopwith Machines have been received for Britain and Australia. Flight competitors must alight at Singapore for identification purposes.

Medvyevvarona Captured.

Enemy's Retirement.

LONDON, May 23.
A Murmanak communique says:—General Maynard reports the capture of Medvyevvarona after series of actions with enemy's rearguard. During retirement the enemy suffered severely. Captured documents show that unrelenting advance undermined his morale, we have now occupied the heights surrounding Medvyevvarona. Owing to the rapidity of advance the enemy only slightly damaged piers, wharves, railway workshops and buildings of the town.

The Siamese Minister.

Received by H. M. the King.

LONDON, May 25.
H. M. the King received in audience the Siamese Minister upon his relinquishing his appointment.

Count Rantzau's Note.

Allied Reply.

LONDON, May 23.
PARIS.—The Allied reply to Count Rantzau's note of 13th May on economic effect of the Peace Treaty says that the note argues as if Germany had still to provide for population of sixty seven millions, though resources have diminished, whereas the population will be reduced by six million owing to transfer of Non-German territories. The note complains of the surrender of merchant tonnage, but does not mention the fact, that considerable portion of smaller tonnage is not touched, while the sacrifice of larger shipping is inevitable and necessary penalty for ruthless and lawless campaign against world merchant shipping. The shipping, which it is proposed to take constitutes less than one third of that wantonly destroyed. Count Rantzau's note emphasises deprivation of Eastern wheat and potato regions, but it fails to observe that there is nothing in peace treaty to prevent continued production of these commodities and their importation into Germany. Moreover these regions have lost none of their productivity owing to ravages of war. They have escaped shocking fate dealt by the German army to Belgium, France, Poland, Russia, Rumania and Serbia. There is nothing in peace treaty to prevent importation of phosphates into Germany. The German note specially complains of the loss of coalfields but it does not notice that one-fourth of prewar consumption was within territories being transferred. The note further does not account for eighty million tons of lignite, most of which was derived from these territories. Among most wanton acts of devastation, perpetrated by Germans, was almost complete destruction of coal supplies of Northern France, obliterating the entire industry with calculation and savagery, the result of which is grave and prolonged the shortage of coal. The allies are unable to accept notes speculative estimate of the future conditions of German industry as a whole which are vitiated by palpable exaggeration. There is no reason why Germans who were responsible for war should not also suffer from widespread economic disaster produced thereby. The reply repudiates the German assertion that peace conditions logically involve the destruction of several millions of Germans pointing out that Allies have sustained far greater losses due to German initiative and conduct of war. The Allied reply points out that Germany should recognise the present state of the world which she has been mainly instrumental in creating and realise that she cannot escape unscathed. The share she is called on to bear of the enormous calamity has been apportioned by victorious powers not to her deserts but solely to her ability to bear it. Those who are responsible for war cannot escape its just consequences.

Birth of a Daughter.

To Maharani of Cochinbehar.

LONDON, May 24.
The Maharani of Cochin-Bihar has given birth to a daughter.

The Afghan Campaign.

Operations against Thali.

SIMLA, May 23.
A Press Communique dated 28th says:—An enemy column from Khoat under Nadir Khan is now engaged in operations against Thali. It is stated that these Afghan regular troops have relations with them, but that Nadir Khan's following of tribesmen is subsisting by begging food from Wazirs.

Spinwam Occupied by Enemy.

Spinwam was occupied by the enemy after our withdrawal. Satisfactory reports have received from Upper Kurram.

Attack on Xhapri.

Some Afghan tribesmen made an attack yesterday on Xhapri near Pailwar Kotal, but were driven off by local militia. They killed some of the assailants, while they themselves sustained no casualties. Our troops in Cheman area captured the Afghan frontier post of Spin Baldak on the 28th instant.

Enemy Forts Bombarded.

Fort were first subjected to a thorough bombardment, after which towers on ridge commanding forts were assaulted and taken. The main gate was then blown in and the capture was completed by our assaulting troops ascending walls, where they had been breached. The Garrison put up a stubborn resistance and the bulk of it was either killed or captured. No change is reported from Dakka. In conformity with our policy in Upper Tochi we have now withdrawn our exposed militia posts in South Waziristan.

Imports to British India.

No Certificates Necessary.

SIMLA, May 23.
A Press Communique says:—The Foreign Office have instructed Consular authorities in countries concerned to cease the issue of certificates. Certificates will therefore no longer be required for goods imported into British India. Certificates of origin and interest which are proscribed for goods imported from certain European countries will however continue to be required for goods imported into British India.

The "Tribune" Case.

Editor Convicted.

LAHORE, May 28.
Orders in the case against Kali Nath Roy, editor of the "Tribune," were pronounced by the Martial Law Ordinance Commission presided over by Colonel Irvine, to-day after lunch, accused was found guilty of an offence under Section 124, (A) I. P. C. in respect of certain articles in the Tribune and sentenced to two years' rigorous imprisonment and Rs. 1,000 fine in default six months' further imprisonment.

Sir Michael O'Dwyer.

His Last Act.

Martial Law May be Abrogated.

SIMLA, May 23.
A Press Communique says:—One of the last acts of Sir Michael O'Dwyer before making over charge of office of the Lieutenant-Governor of Punjab was to represent to the Government of India that both he and General Officer Commanding were now satisfied that martial law might safely be abrogated in greater part of the areas in the Punjab to which it had been applied. For military reasons it is still considered necessary, in view of Afghan situation, to continue the administration of martial law in a few large centres of population and upon railways in districts where disturbances occurred. Accordingly the Governor-General-in-Council has been pleased to cancel orders suspending functions of ordinary courts and establishing martial law within the districts of Lahore, Amritsar, Gujranwala, and Gujrat, except in so far as these orders apply to all railway lands and to following areas viz:—(1) The Lahore civil area and cantonment, (2) Kasur Municipality, (3) Amritsar Municipality and cantonment and two neighbouring villages, (4) Municipalities of Gujranwala and Wazirabad and five notified areas in Gujranwala district.

It is hoped moreover that conditions will admit of the withdrawal of martial law from Lyallpur district at no distant date.

Prices of Cloths.

BOMBAY, May 23.
Sir Dinshaw Wacha, writing to the "Times of India" on the prices of cloth, shows by elaborate statistics that the import of piecegoods into India from England is decreased by 70 per cent, during the five years beginning with 1914.

In addition, the price of cotton steadily mounted higher and higher till the close of last year it rose to Rs. 1,000 per candy, chiefly owing to reckless gambling, for the prevention of which the Government seem not hitherto taken steps in the interests of public and commercial morality alike. Forecasting the future, Sir Dinshaw says:—Any hope of restoration of normal conditions is futile, as no relief by way of adequate import on the prewar scale can be expected from Manchester for one year more at least, and also no relief by way of increased output from Indian mills can be expected owing to the difficulty of strengthening the mills by additional spindles and looms, and lastly freight and shipping difficulties are likely to continue. He also proves by statistics that the prewar average of cloth per head of population was nearly thirteen and half yards, thus showing a decrease of more than four yards on the average per head.

"Is it a wonder," Sir Dinshaw asks, "if it is unprecedented deficiency, coupled with the sordidness of middleman, and retailer, bitter cry of the poor and lower middle classes in all parts of the country continues as much as the equally pious cry for the unparalleled prices of food grains extorted by monopolists and profiteers licensed by the Government?"

Insolvent in Trouble.

CALCUTTA, May 23.
At the High Court to-day Mr. Justice Rankin delivered judgment in the case in which Joseph Perry an insolvent jeweller was charged at the instance of the Official Assignee with tampering with books and documents relating to his insolvency, while they were in the custody of the Official Assignee. The circumstances which led to these proceedings were as follows:—Benzimra and Co., jewellers of Bombay, instituted a suit against Perry and obtained a decree. In the meantime Perry filed his petition of insolvency and he produced only one book which he said was his cash book and ledger for three years. This was on 5th March. On the following day the official assignee on receipt of certain information had Perry's room searched and there were found a business stock book, invoice book, press copy letter book and several letters. These documents were taken to the Official Assignee's Office in a tin box and left in charge of an assistant. On the morning of the 7th March, Perry, his attorney and the official assignee's assistant were seen in the Official Assignee's office before the usual office hours. Late on the same day it was discovered that several pages from some of these documents were taken away. An enquiry was made which resulted in the present proceeding against Perry. His Lordship found that Perry caused some pages from documents to be removed while they were in the office of the Official Assignee. He convicted Perry of wilful non-production of diary, wilfully preventing production of documents and wilfully destroying pages from documents and sentenced to one year simple imprisonment. Later on Perry was released on bail pending the filing of appeal.

Governor-General of Goa.

BOMBAY, May 23.
Senhor Ribeiro, the present Governor-General of Goa, has been recalled by wire to Portugal. Dr. Jayme De Moraes, a medical officer attached to the Navy, is being appointed in his place. Senhor Freitas Ribeiro's recall was anticipated in well informed circles in Nova Goa. As it will take some time before Dr. Moraes arrives, the Minister of the Colonies has directed the Captain of Bocela Mota to take over charge from Senhor Freitas Ribeiro, and continue in office provisionally until relieved by the Governor-General.

Price of Burma Oil Company's Kerosine.

SIMLA, May 23.
The Commerce and Industry Department has issued the following Press Communique to-day:—The communique issued on the 23rd May with regard to the prices of the Burma Oil Company's Kerosine was issued without authority and is not correct. It should consequently be regarded as cancelled.

The Punjab L. G. Sir E. MacLagan Assumes Office.

LAHORE, May 27.

Sir Michael O'Dwyer handed over charge to his successor Sir Edward MacLagan yesterday (Monday) and the latter was duly sworn in as Lieut.-Governor of the Punjab and its dependencies. For the first time in the history of the Province this assumption of office by the Lieut.-Governor was attended by a public ceremonial function, which took place in the Council Chamber at the Government House, Lahore, and was witnessed by a distinguished gathering of civil and military officers and other guests, European and Indian. At 6.30 P. M. Sir Michael O'Dwyer entered the Council Chamber and took his seat on the "dais" with the Chief Justice on his right and Sir Edward MacLagan on the left. The Chief Secretary then rose and read out Sir Michael's message of farewell to the Punjab. When the reading of the message was concluded, the Lieut.-Governor rose to supplement the message by saying that he felt in the people of the Punjab and in their future his greater because he was handing over charge to Sir Edward MacLagan. The Chief Secretary then proclaimed the order authorizing the Chief Justice to administer the oath to the Lieut.-Governor Designate. The Lieut.-Governor Designate then administered the oath to the Chief Justice to the Lieut.-Governor Designate, who by eating the oaths. At the conclusion of this ceremony the Chief Secretary presented the certificate for the Lieut.-Governor. With these ceremonies Sir Edward MacLagan assumed the office of the Lieut.-Governor and in token of respect the centre seat on the dais placing Sir Michael O'Dwyer on his left. The past and the present Lieut.-Governors shook hands as they changed seats. A procession was then formed in the same order as before except that Sir Edward MacLagan now came last and Sir Michael O'Dwyer accompanied the Chief Justice in front. The procession left the Council Chamber and the ceremony was at an end.

Tarn Taran Case Judgment.

LAHORE, May 27.

Judgment was delivered at Amritsar on the 15th inst. by Mr. Ruckin, District Magistrate, exercising powers of summary court-martial, in the Tarn Taran case. In this case, 102 accused were charged with being members of an unlawful assembly armed with dangerous weapons on the night of the 14th April, the object of the assembly being to loot the Tarn Taran Treasury, in which there were about Rs. 3 lakhs of Government money at the time. The accused were sentenced as follows:—Six two years' rigorous imprisonment and Rs. 1,000 fine each, or, in default, further imprisonment for six months; eight to two years' rigorous imprisonment, 13 to 14 years' rigorous imprisonment, 44 to one year's rigorous imprisonment, six to six months' rigorous imprisonment, five were discharged and allowed to appear as witnesses, and fifteen were acquitted.

Bahawalpur Disturbances.

MULTAN, May 26.

In connection with the recent disturbances, three cases from Bahawalpur railway station in Bahawalpur State have been sent for trial in the court of Rai Bari Chand, Additional District Magistrate, Multan. Gangaram, Ram Lal, Abdul Hakim, Mahomed Sharif and Kando Singh have been charged under Section 26 of the Railway Act, and the last three, with Narain, under Section 25 of the Telegraph Act, and Kando Singh, Abdul Hakim and Fateh Mahomed under Section 379, I. P. C. The cases will be heard on the 2nd June.

The Lahore Conspiracy Cases.

BOMBAY, May 28.

In connection with the case in which Lala Harkishanlal, Purdit Rambehj Dutt Chaudhary and others had been charged with conspiracy in the Punjab, Mr. M. K. Gandhi was examined on Commission by the Chief Presidency Magistrate at his Court to-day. Replying to the questions which had been framed, Mr. Gandhi said he was a farmer by occupation. He was not in any way concerned with the alleged conspiracy. He thought he had met Purdit Rambehj Dutt Chaudhary once or twice in his life. That was on the occasion of the Kumbha Mela at Hardwar about two years ago. Chaudhary wrote to him once almost after the Kumbha Mela inviting him to go to the Punjab and offering hospitality. It was not true that he and Chaudhary had met each other on the 13th January last. To his knowledge the disturbances had nothing to do with the Satyagraha movement.

A Public Representation.

BOMBAY, May 28.

A representation signed by 500 influential citizens of Bombay has been submitted to His Excellency the Governor, urging withdrawal of the order of deportation against Mr. B. G. Horniman and the cancellation of the order of pre-censorship and forfeiture of security against the "Bombay Chronicle" on the ground of justice and policy alike. Sir Dinshaw Petit heads the signatories, and amongst other signatories are the Hon'ble Mr. G. K. Parekh, Messrs. J. A. Wadia, Gandhi, A. J. Billimoria, Jinnah, Baptists, Natarajan and Jamnadas Dwarakadas. The "Bombay Chronicle" will appear from Friday, the 30th instant, under pre-censorship.

Supply of Rice.

To Labour in Bengal.

CALCUTTA, May 28.

The employers of Labour in Bengal are trying their best to supply rice to their men at moderate price and the Darjeeling planters have taken the lead in the matter. At a meeting of Darjeeling Planters Association held on Thursday last, Captain R. D. Mackie presiding, they considered the following telegram received from the Director of Civil Supplies Calcutta:—Can you allocate the whole amount eight hundred tons among all gardens in the district. The following resolutions were carried:—That in view of the fact that no hope is held out of a further supply of Burma rice for this district and for Bengal generally the Government of Bengal be requested to prohibit the export of rice from Bengal in order that the prices in Bengal might be maintained at a reasonable level and that the planters be enabled to private arrangements for the purchase of Bengal rice. (2) That the Government of India be moved through proper channel to control the price of rice and paddy in Bengal as has been done in Burma.

Future of Bengali Regiment.

The Bengal Government has issued the following communiqué:—In connection with the question of the future of Bengali Regiment after demobilisation it has been ascertained that the present intention of military authorities is to maintain a battalion of four companies. Its retention as a permanent unit in the Indian Army will depend on the ability of the presidency to maintain the unit [including its appropriate reserve] up to the strength with men of suitable physique and class.

Brief Telegram.

An Allahabad correspondent telegraphs:—It is understood that a number of non-official members of the local Council have written to Purdit Madan Mohan Malaviya, requesting him that in view of the present situation in the Punjab, he should allow himself to be re-elected as their representative in the Imperial Legislative Council.

Latest Telegrams.

[Un-corrected.]

LAHORE, May 28

C. & M. Gazette writer:—Whereas exigencies of Military duty are shortly carrying from Lahore Lieut. Col. Frank Johnson, various communities, European and Indian, have been conspiring to show their regret at the approaching departure of one who has played such a great part in helping to restore order in this province. On Tuesday evening at the Punjab Club under the presidency of Sir Henry Rattigan, the members of that institution entertained the Colonel at a dinner, among the hosts being Generals, Sir William Baynon, Headley, Clarke and Cartwright, Justices Scott, Smith, Leslie Jones, Broadway, Bewan, Patman and Dundas, Colonel Davidson, Bayley, Alsworth, and Wright Hon'rs. Messrs. Thompson, Gibson, Righey, Ellis and Townshend Messrs. Montgomery Forrier, Stewart, Norton, Harvey, Beath, Broadway, Karmawar, and many others. The Chief Justice proposed the toast of the evening in a felicitous speech and emphasised the tactful yet firm way in which Col. Johnson had exercised martial law in Lahore and the gratitude which he had earned from Indians especially those of poorer classes who had found in him a true protector and friend. The toast was of course drunk with musical honours. The reply of the guest of the evening constituted what was by many declared to be the best speech heard in Lahore for a very long time. It was the speech of a practiced orator of the empire and at the same of a practical empire builder, and these who knew Colonel Johnson's story, and his long experience in South Africa will agree and it gave the audience with the diffidence of a man who knows the speakers freshness a clarity of thought and above all a retentiveness that made one wish that it could have been heard by a much wider audience. In fact we feel that if certain revered and distinguished beings could take a short course of Frank Johnson as expounded at the Club on Tuesday evening they could find it an exceedingly valuable corrective and be able to dispense with philosophical vagueness which now seem to pervade for instance their despatches on Constitutional Reforms and kindred topics. In any case, we may commend to their notice Colonel Johnson's allusion to that horrible form of tyranny, modern democracy, which may be said to have found its apotheosis in once powerful Russian Empire. It must not be thought that Colonel Johnson's speech was entirely in a serious view. He told most amusing anecdotes of his experiences and the various appeals made to him but his speech took a deeper note when he paid a tribute to the support he received from his divisional and brigade commanders who once they had selected him for the post of commander of Lahore had given him an absolutely free hand, from Sir Michael O'Dwyer and from various departments of Government. He also expressed his appreciation of his staff that had evolved the procedure without regulations and finished the vessel, as it was leaving afloat, as it were, and he finally reserved a special token of admiration for Mr. E. P. Broadway and his police and above all for Mr. H. Pyson, district officer, who had been by his side with knowledge of language and people and displayed a most wonderful tact and courage throughout the anxious days. He declared that in his journey through not uneventful life, his apoll as commandant of Lahore would be one of the special landmarks.

The Lieut.-Governor has appointed the following commission for the purpose of holding trials under Section 2 (1) of martial law ordinance of 1919:—Hon'ble Justice Broadway, Mr. Braiser, District and Sessions Judge and Khan Bahadur Shaik Rahim Bakhsh. Hon'ble Justice Broadway has been appointed President of the Commission.

గోవా గవర్నరు జనరలు.

బొంబాయి, మే 28:—బ్రిటన్ గవర్నరు గోవా గవర్నరు జనరలుగ నుండిన సెనహు రై పేరోగారు పోర్చుగల్ తిరిగి రావలసినదని తండ్రిమూలమున పిలువబడిరి. సావికాదేశమునకు చెరిగిన బ్రిటన్ భోద్యోగి, దాక్టరు జేమిడి మోరేసిగారు పిరి సలమున నియమించబడిరి. నోవా గోవాలోని పెద్దకుటుంబములో రిజేరోగారు తిరుగ స్వదేశమునకు పిలువబడిరి. రిసి తేలికియే యుండెను. దాక్టరు మోరేసిగారు తమ్యులోపుగ కప్పున బోడిలా మోటూగానిని వలసరాజ్యముల రాజ్యాంగ మంత్రి సెనహు పెర్జును రిజేరోగారి స్థలమున నియమించిరి.

అలహాబాదు విశేషి షిల్లు తంతి నిచ్చెను:—పంజాబు రాష్ట్రములోని వర్తమానశక్తి గూర్చి పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు తిరుగ సామ్రాజ్యశాసన సభకు తమచే ఎన్నికౌ బడుట కంగీకరింపవలసినదని సయంక్త రాష్ట్ర శాసన సభ యొక్క అధికారసభ్యులు కోరిరి.

రాజ్యాంగసంస్కరణములు

ప్రభుత్వమువారి సూచనలు

మాంటుఫర్డ్ సంస్కరణముల పట్ల భారత సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు సూచించిన సూచనల సంగ్రహమును జలహా బాను తీడకు ప్రతిక ఈ క్రింది విధముగ ప్రకటించుచున్నది: (1) బర్మా, అస్సాములకు గవర్నరు ఉండవలయును. (2) బొంబాయి, మదరాసు వంగ ప్రదేశములకు మాత్రము ఐ. సి. ఎన్. యుద్ధ్యోగులు కాని వారు గవర్నరుగా నుండవలయును. (3) మధ్యభరగజాబు, అస్సాములకు తప్ప తక్కిన రాష్ట్రాధిపతి లకు తీరములు ఇవ్వకున్న రీతిగనే యుండవలయును. (4) మూడు రాజధానుల పాలకులు తప్ప తక్కిన రాష్ట్రాధిపతులు హిందూజాతాంకు మంత్రితో నుత్తర ప్రభుత్వరచయకు జరుపుకొనవలయును. (5) అధికారము వహించినవా రెవ్వరుకు ప్రభుత్వసభ్యులుగా నుండవలయును. (6) మూడు రాజధానుల లోను కార్యనిర్వాహక నభలయందు, ఒక్కరు గాక, ఇద్దరు యూరోపియను సభ్యులుగా నుండవలయును. (7) కార్య నిర్వాహక సభ్యులు చక్రవర్తిగారివలనక, మంత్రులు గవర్నరు గారివలనక నియమితులు కావలవలయును. (8) కార్య నిర్వాహకసభ్యుల జీతములు ముందు తెలుపబడును. (9) మంత్రులు కా సన సభల నుండి యే నియమితులు కావలవలయును. మంత్రుల అభిప్రాయములు కాననభిధాన సంక్షిప్త నుండవలయును, వారిని తీసివేయ వచ్చును. (10) మంత్రులను ఉద్వోగములనుండి తొలగించు ఓట గవర్నరుగారికి అధికారము గలదు. (11) కార్యనిర్వా హక సభ్యులకువలె మంత్రులకు జీతములను నిర్ణయించుటకు అధ్యంతరము లేదు. (12) రాబోవు మంత్రులతో గవర్నరుగారు సంబంధించి మంత్రుల జీతముల నిర్ణయపరచు యును. ప్రజాయుక్త కాఖల ఎన్నిమెట్లలో వీరి జీతములు చేర్చబడును.

అఖిలభారత యోగములు.

(13) హిందూజాతాంకుమంత్రి యేయ నిబంధనల ప్రకారము అఖిలభారత యోగములకు తీసికొనవలయును. (14) హిందూజాతాంకు మంత్రియే సదకు యుద్వోగులు జీ తముల నిర్ణయింపవలయును. క్రొత్త యుద్వోగములకు సయంతి మాయనయే యేర్పాటు చేయవలయును. (15) అలవెన్సులు, సెలవుల విషయము, ఈ కాఖలలోని ఉద్వోగులను విశేష యుద్వోగములకు పంపు విషయములకును హిందూజాతాంకు మంత్రియే నిబంధనల నేర్పాటు చేయవలయును. (16) అఖిలభారత యుద్వోగుల యువకారవేతనములకు భారత జేతములోని ఇతరులెవరు మార్పుచేయవలయును ఏర్పా టులు చేయవలయును. (17) ఉద్వోగులు మంత్రుల క్రింద పనిచేయుటకు నిష్పంధములు పెట్టకూడదు. (18) ఇట్టి యుద్వోగముల రక్షణ విషయమున అధికారము నివేదికయందు సూచించబడిన ప్రకారము సభాయుతులగు గవర్నరుగారికి కాక, గవర్నరునకేయుండవలయును. (19) కాఖాధికారులను ప్రభుత్వ కార్యదర్శులు తమకచ్చేష్టానుసారములను గవర్నరుగారికి చెప్పకొనుటకు స్వాతంత్ర్యముండవలయును. (20) ఉద్వోగి కలరికై నను సర్వీసునందు పనిచేయుటకు కచ్చేతరుని తోచిన యెడల కొద్ది వాటి యువకార వేతనముతో నిక్రాంతిపుచ్చు కొనుటకు భారత ప్రభుత్వమువారికి దరఖాస్తు పెట్టుకొన వచ్చును. భారత ప్రభుత్వము వారికియుమీద హిందూజాతాంకు మంత్రికి అపిలు చేయవచ్చును. (21) హిందూ జాతాంకుమంత్రి యుత్తరువు లేకనే అఖిలభారత యుద్వోగములలో నున్న నెవరిని గాని నాకరించునది తీసివేయకూడదు. (22) అఖిలభారత యుద్వోగములకు భారతీయులను నియమించుటగాను హిందూజాతాంకుమంత్రి చట్టములను చేయవల యును. (23) మంత్రులక్రింద పనిచేయు ఉద్వోగులు మం త్రుల కట్టుదిట్టములకు లోబడి యుండవలయును. ఉద్వోగులు తమ ధర్మముల నిర్వహించుటకు మంత్రులు సయితము వారికి సహాయము చేయవలయును. (24) ప్రభుత్వమునందు అధికారా యుక్త ప్రజాయుక్త కాఖలలో సుబంధమున్న యుద్వోగుల ఆరెండు కాఖలమీదను సమానముగా అధికార మున్నవారికి లోబడియుండవలయును. వారి జీతములు సయి తము ఈ సమానకాఖల ఎన్నిమెట్లలో చేర్చబడును.

(సకేషము)

లా పాయింట్లు.

నదినిగురించిన హక్కు విషయము.

మధురజిల్లా దిండిగల్ మానసబు కోర్టు యిలాకాలో కన్సివాడి అనుజమిక్ దారి గ్రామంలోని రైతు మరుదా అనే నదిలోని నీటిని తనభూముల పాగుబడికొరకు ఉపయోగించినాడు. ఈనది సర్కారు యిలాకా కొండలలో ఉత్పత్తి అయిన సర్కారు భూములలో ప్రవహించి తర్వాత జమిక్ దారి యిలాకా పొలంలో ప్రవహించి తర్వాత మళ్లీ సర్కారు గ్రామం ద్వారా ప్రవహించుచున్నది. యిది సర్కారు నది అనిన్ని అందుకల్ల ఆనది నీటిని జమిక్ దారి రైతు తన జమిక్ యిలాకా పొలమునకు పారుదల చేసికొన్నందున నీటిశిస్తును అవరాధశిస్తున సర్కారువారు ఆక్రమంగా నమూల్ చేసినారు. సర్కారువారిమీద రైతు మోక్షపు కోర్టులో దావా తెచ్చినాడు. శిస్తుకట్టలేనిన నిమిత్తము తనకు దా అనీటిని రైతు ఉపయోగించుకొనే హక్కు రైతుకు కలదని డిక్టేర్ చేయగలంబులను అనీటిపారుదలకు సర్కారువారు అటకాయించడం దా యింజింపను అర్జున కోర్టువారు ముయ్యగలంబులను నమూనా చేసిన నీటిశిస్తును రాబట్టుకొనుటకున్న దాదావా తెచ్చినాడు. ఈకేసు ప్రాజెక్టుకు యొక్కినది. ఈగడ ఈవిషయమై సర్కారు ప్రాజెక్టువారు భిన్న అభిప్రాయముగల తీర్పులు చెప్పియున్నారు గన్పయ్యివిషయమును పుర బెంచి రిఫర్ చేసినారు. ఈ నది సర్కారునది అయినప్పటికిని జమిక్ దారి యిలాకాలో ప్రవహించిన తర్వాత జమిక్ దారి యిలాకా రైతుజమిక్ దారి పొలమునకు పారుదల చేసికొంటే, నీటిశిస్తును సర్కారువారు నమూల్ చేయడానికి హక్కు లేదని పుర బెంచినారు కడచిన అగ్టు నెలలోని చిన్నప్పకొట్టి తర సన పెక్రిటరీ ఆఫ్ ఫీల్డు అనేకేసులో మద్రాస్ ప్రాజెక్టువారు 12 వాల్యం 289 పేజీలో తీర్పుచేసియున్నారు.

ఉత్తరవారసత్వపు హక్కు దావావిషయము.

కాకినాడ సబ్ కోర్టు యిలాకాలో రాజా వెంకట రావు బహదర్ అనేవారు నిస్సంతుగా 1871 సంవత్సరము చనిపోయినారు. వారిభార్యకు అస్త్రీ సంక్రమించినది. 1914 సంవత్సరంలో ఆమె కృష్ణనూరిరావు అనువారిని దత్తతచేసికొన్నది. చనిపోయిన రాజా వెంకటరావు బహదర్ గారికి తాను పుత్రవారము అనిన్ని సదరుదత్తు చెల్లదనిన్ని పితాపురం రాజాగారు 1915 సం॥ 55 నెం బరును దావా తెచ్చినారు. ఆ దావా జరుగు చుండగా పితాపురం రాజాగారు పుత్రవారము కాదనిన్ని తామే పుత్ర వారము అనిన్ని, తమకు ఆదానాలో పార్టీలగా చేర్చువలసినదని రామరావుగారున్ను మరియొకరున్ను పీటిషన్ దాఖలు చేసినారు. రామరావు వగయరాలను పార్టీలుగా చేర్చున పీటకాదని సబ్ జడ్జిగారు అపిటిషను కొట్టివేసినారు. ప్రాజెక్టుకు ఆవిషయమై రివిజన్ పీటిషన్ పెట్టి నందుకు ప్రాజెక్టువారున్ను ప్రవేశపడదు లేదన్నారు. ఆ దావా నిలవరంలో పుండగానే సదరు రామరావు వగయరాల పితాపురంరాజాగారినిన్ని వెంకటాపుగారి భార్యకున్ను దత్తుడు కృష్ణనూరిరావుగారినిన్ని ప్రతివాదులుగా చేర్చిరి. 1916 సం॥ 44 నెంబరు దావా దాఖల్ చేయుచు, గొల్ల పోలిమిట్టుకు హక్కుదారు అయిన వెంకటాపుగారికి పితాపురంరాజాగారు సమీప పుత్రవారముకారు అనిన్ని వారు పుత్రవారసేకారనిన్ని, పితాపురం రాజాగారు దావా తెచ్చియుండిరి. 1915 సంవత్సరపు ఆసర్ 55 నెంబరుదావాను వారు జరుగకూడదనిన్ని, వెంకటాపు గారి భార్యఅయిన 4 గో ప్రతివాది కృష్ణనూరిరావు అనే రాడవప్రతివాదిని దత్తతచేసికొని నట్లు చెప్పె దత్తు చెల్లదని డిక్టేర్ చేయవలసినదిగా ఈ దావాలో వారులు కోరినారు.

1 టో ప్రతివాదిగారు వాదించిన స్టేటుమెంటులో వారులు సమీపపుత్రవారము కారనిన్ని దత్తు చెల్లదనిన్ని మరియొకమనిషి అయిన 1 టో ప్రతివాది పుత్రవారము కాదని డిక్టేర్మెంట్ దావాచేయుటకు వానికి హక్కు లేదనిన్ని, తనను అనవసరముగా పార్టీచేర్చినారనిన్ని, తనకు సంబంధించి సంతకము వాడులదావాను, పోసివేయవలసిన దనిన్ని 1 టో ప్రతివాదిగారు ఆఫ్ స దాఖల్ చేసినారు.

1 టో ప్రతివాదిని అనవసరముగా పార్టీగా చేర్చినారని 1 టో ప్రతివాదికి సంబంధించినంతవరకు దావాను కొట్టివేసి నట్లుగా కాకినాడ సబ్ జడ్జిగారు డిక్రి చేసినారు.

దానిపైన వారులు ప్రాజెక్టుకు అప్పీలుచేసినారు. యిద్దరు పుత్రవారములలో యెవరు అందు వాది ప్రతివాది పుత్ర వారము అని డిక్టేర్ చేయటకు దావాచేస్తే అట్టిదావా చెల్లదనిన్ని సర్వప్రాయశాసనం అస్తికి ప్రతివాది పుత్రవారము అని డిక్టేర్మెంట్ దావా చెల్లదనిన్ని మద్రాస్ ప్రాజెక్టువారు గడచిన నెప్టెంబరునెలలో, 41 వాల్యం 219 పేజీలో తీర్పు చేసినారు.

ప్రజాభిప్రాయములు

I

దుర్భరమైన ధరలలో బీదలు చేయవలసినదేమి ?

ఆంధ్రప్రతికాసంపాదకునకు:

అయ్యా, ఇప్పటిధరలు యెప్పుడు వినవూ; కనము, కడు పుండ అన్న యె రెండుపూటూ చిక్కుట కష్టమైనది. ధాతు సంవత్సరం డౌవంలో సెక్కుబియ్యముమాత్రము రెండుకోజులు 5 శేర్లు అమ్మినారు. అప్పటికే జనులు తనతనవలె నారు. మూడోకోజు యెనిమిశేర్లు వంతున అమ్మినారు. ఇప్పుడు మూడున్నర శేర్లు వింతరం అయినది. బియ్యము ఒక టేకాడు సుమస్త కష్టవులు మూడురెల్లు నాలుగురెల్లు పొడిగినది. ఈధరలలో మనము భార్యబిడ్డలను పోషించలేము. పెండ్లి చేరంటములు మూనివేయరలెను. చిన్నదినం పెద్దదినం మూని వేయరలెను. తద్దినాలు కర్మాంత్రాని మూని వేయరలెను. కూటికి గుడ్డకు కట్టును సంధించినప్పుడు ఏమిచేయ గలము.

విధితక పెండ్లిచేయవలసినదీలే పెండ్లికొడుకును తప్ప ఇతరులను భోజనానికి తాంబూలానికి పిలవకూడదు. మేళ గాండ్లు బాజా బజారోలు ఆక్కరలేదు. నూతనవస్త్రములు ఆక్కరలేదు. పురోహితుడు ఆక్కరలేదు. పంత్రికొత్తములు ఆక్కరలేదు. వివాహము చేసికొన్నతర్వాత ఆ భార్యను ధరించుట కష్టముగనుక ఆభార్య వెంటనే మాలివారికిపోయి పొట్ట పూడ్చుకోవలెను.

వంగోజు లంగుటూరి నాయనశాస్త్రి

II

“దేవాగవిద్యాసేనాసమితి”

ఆంధ్రప్రతికా సంపాదకునకు:

విద్యాదీనిన లగు దేవాగవిద్యాసేనాసమితి యీ సమితివారి ముఖ్యోద్దేశ మనియు ప్రయోజనదే మాయెను. దానాగేలీ పత్రిక రక్తకు లగు మ-రా-శ్రీ, అనువాసి మల్లప్పగారి సంఘపు యభ్యుత్థులు. హాస్పేటలో మూనినీవల్ మ్యానేజర్ మ-రా-శ్రీ, బి. మల్లప్పగారు పాఠ్యపుత్ర యున్నారు. హాస్పేటలో వర్తకు లగు మ-రా-శ్రీ, గోకాద్రిగెప్పగారు కార్యదర్శులు. మతియు వర్తకు లగు మ-రా-శ్రీ, ఆగలి సబ్బ పంపణ్యగారు కోశాధ్యక్షులు. వార్షికచందా నియమంబుల వీక్రింద వివరించినట్లు విధిబంధపడెదరు:—

150 రూ॥ తో ఎక్కువగా నియ్యవారు 1-వ తరగతి పోషకులు. 100 రూ॥ తక్కువలో 150 రూ॥

కవులుదారు కవులువరత్తుతప్పిస్తట్లులు అయితే స్వాధీనమును దావా చేసే ముప్పు అనే విషయము.

ఒకతోటను హక్కుదారులైన 1 టి ప్రతివాది 17 సంవత్సరములకు వారులకు కవులు యిచ్చినారు. తర్వాత కవులు ఆతోటను 1 టి ప్రతివాది మరయొకనికి తాకట్టు పుచ్చిపొడెను. ఆతాకట్టువాడికి కవులు వార్షిక వారులు తీర్చేవారు కవులులోవరత్తు పోయిబడి యున్నది. — కవులు వార్షిక తాకట్టువైకము చెల్లించవలసిన తాకట్టు వారు తాకట్టు వైకము రాబట్టుకొనుటకు దావా తెచ్చెను. తర్వాత కోశాధ్యక్షులను సదరుతోటను 4-5-6-7 ప్రతివాదులకు స్వాధీనతాకట్టు పుచ్చి అవైకముతో మొదటి తాకట్టువారు బాకీతీర్చినారు. తోట రాడవతాకట్టువార్షిక స్వాధీనము కాబడి కవుల ప్రతి వారు తమకు భుక్తి జరుగవలెను తోటాధిపతి రెండు తాకట్టువార్షిక ప్రతివాదులుగా తీర్చి వారు తెచ్చినారు. ఈదావా మధుర సబ్ కోర్టులో తేలికది. దాని సబ్ జడ్జి గారు కొట్టివేసినారు. వారులు సదా)ను ప్రాజెక్టుకు అప్పీలుచేసినారు. అప్పీలులో ప్రోగ్రాజ్జి గారై సర్ వాలన్ దొరగారున్ను తమారస్సాని కార్త్యులగారున్ను భిన్నాభిప్రాయములు గలవారైరి. అందుకల్ల యితర ముగ్గురు జడ్జిలు అయిన అబ్దుల్ హమీద్ గారు ఒక ముఖ్యులు గారు ముఖ్యులు గారు వీర్లకు రిఫర్ కాబడిరి.

కవులవరకు ప్రోగ్రాం కవులు వార్షిక తాకట్టువైకము చెల్లించక పోయినప్పటికిన్ని, కవులు వార్షిక భుక్తియజరుగ వలసినదనిన్ని తోటను రాడవ తాకట్టువార్షిక కవులు వార్షిక స్వాధీనము చేయవలసినదనిన్ని గడచిన నెప్టెంబరు నెలలో మద్రాస్ 42 వాల్యం 208 పేజీలో ప్రాజెక్టువారు తీర్పు చేసినారు.

టంగుటూరి నాయనశాస్త్రి,

మకాం వంగోజు, నెల్లూరు, గుంటూరు, జిల్లాకోర్టు ప్రిడరు.

నెక్కువలోక నియ్యవారు 2-వ తరగతిపోషకులు. 50 రూ॥ తక్కువలోక 99 రూ॥ నెక్కువలోక నియ్యవారు 3-వ తరగతి పోషకులు. 25 రూ॥ తక్కువలోక 49 రూ॥ నెక్కువలోక నియ్యవారు 1-వ తరగతి సామాన్య మెంబరులు. 10 రూ॥ తక్కువలోక 24 రూ॥ నెక్కువలోక నియ్యవారు 2-వ తరగతి సామాన్య మెంబరులు. 8 రూ॥ తక్కువలోక 9 రూ॥ తక్కువలోక నియ్యవారు 1-వ తరగతి సామాన్య మెంబరులు.

హాస్పేటలో యీ క్రింది మెంబరులు దమ చందాల నియ్యటకు వాగ్దానము చేసియున్నారు.

ఆగలి సబ్బ పంపణ్యగారు రూ 50, గోకాద్రిగెప్పగారు రూ 30, బి. గంగప్పగారు రూ 10, బి. మల్లప్పగారు రూ 10, కాకండికి అనంతప్పగారు రూ 9, మంత్రిగారం గోపాలప్పగారు రూ 9, మేగోటి నాగప్పగారు రూ 8, కాకండికి విరమప్పగారు రూ 5, బాగ శ్రీలెలప్పగారు రూ 6, కాకండికి చాంపయ్యగారు రూ 5, క్యాళిగడ వీరప్పగారు రూ 12.

ఈ సభవారి ముద్దేశము సామాన్యమే దేశాభిమాను లందఱు సభవారికి యథాకాక్రమమున నొసంగుచు కార్యదర్శులకు తమ పేరును పోషకులుగా గాని, లేక మెంబరులుగా గాని దాఖలుచేసికొనుటకు అనుజ్ఞనిచ్చు ప్రార్థన.

హాస్పేట, } గోకాద్రిగెప్పగారు, కార్యదర్శి.
24-5-19.

III

జమిందారి ఉద్యోగములు.

ఆంధ్రప్రతికా సంపాదకునకు:

అయ్యా, మా గన్నవరం తాలూకాలోని ఘమాన 28 మెట్టగ్రామాదులలో న్న 1829 ఫసలికి బొత్తుగా వంటలు నష్టమై లిననన్నము, కట్ట నుడ్డ పశువులకు గ్రాసములే కటిక దాక్షిణ్యముచే తులతూచియున్న రైతాంగముకు వలవిధముల పీడించి వారియాస్తులకు జప్తుచేసి నిర్బంధముచేసిన జమిందారి ఉద్యోగస్తులు శిస్తులు వసూలు పశ్చిమూడిరిగిన సదరు గ్రామాదులలో జమిందారులకు రైతులు చెల్లించవలసిన 1828 ఫసలిశిస్తుల విమాషన్ యిచ్చుట తో 1920 సం॥ క్రిస్టిలక్తు నిజపుదల చేయవలసినదని జమిందారి ప్రభువరులను మాతాలూకా రైతుల సంఘము తరపున కోరియుంటిమి గాని ఉదారదయాదాక్షిణ్యములకు లగు మిడ్డాపురం ప్రభువరులు కొంతవరకు రైతుల కష్టముల నివారణచేయుటకు సంసిద్ధులయినట్లు తెలిపియుండిరి. మిగతా జమిందారిప్రభువులైకము కొంతవరకు ఒత్తిడిచేయకుండ వారల తాబే వార్షిక పుత్రస్య లిచ్చినట్లు తెలిసి సంశయించితిమి గాని ఆక్కడక్కడ జమిందారి ఉద్యోగస్తులు రైతాంగమును హింసించుటకు బూనిరి

మాతాలూకా వెనుకపావులూరు గ్రామంలో బొమ్మ రెడ్డి నల్ల వెంకన్న అనువెంకటరెడ్డిగారు పుయ్యూరు మొక్కిలు వారికి ఘమాన రు 28 లు న్న 1829 ఫసలికి బొత్తు క్రింద చెల్లించవలసియున్న పీటిలో 23-5-19 తేదీ ఉదయము సదరు వెంకట రెడ్డిగారి వసుదై వసుదారు నివాసములు జరుగుచుండగా ముస్తాబాదా తాబాదారు గోవిందగజుల కృష్ణ శాస్త్రిగారు అనువరకు సుమ్మయనకును, పట్టికలకు అడ్డదగ నిలిచి పెండ్లిమైనా మానకోతలసరి తో శిస్తు కట్టుకొని చెల్లింపవలసిన దని జరిగె నున కాళ్ళములకు లక్ష్మిని పోయి తప్పించు మొదలకు ముద్దావలకు కలుగ తేసి బహు అపహాసముగా సుమించినట్లు న్న సదరు నున కాళ్ళములకు వచ్చిన రెడ్డి బుద్ధులకు మును తోనే పిచ్చులై నున్న శ్రీ మహాత్మాగాంధీ తరఫుల సంరక్షణ కిరీకడ ఉన్న రైతు సంఘమునకు చెందిన వారులచే నెట్టి వ్యాజ్యకాళ్ళములకు పూకుకొనక సాత్వికమార్గముల పట్టికలలో నుంపుకుండుమన కట్టిక వైక మిచ్చి మా శిస్తుకు చెల్లించివైది. ఆరెడ్డిగా రాంధముగోనే వరున శిస్తుర ఆ సానుకృతితో చెల్లించుచునని చెప్పెను. ఇతరులు కూడ పూనుకొనెదరు గాని యావుకాళ్ళి నుంగీకరించలేదట. ఉద్యోగస్తుల సుమంహింస శ్రీపుయ్యూరు జమిందారి ప్రభువరుల కీర్తికిని, యశస్సునకును కళంకము కలగియుండెడిది. ఇట్టి యుద్యోగస్తుల సుందగములు ఆ జమిందారి ప్రభువరుల సమవునకును భూకరణగాన పట్టియండగములు జరుగవలె జమిందారి ప్రభువరులు శ్రీవాద్దతాబేద్దాను యుక్తవార్షికముల కీర్తిచేయవలెను కనుగొను శ్రేష్టస్థులగును. మాసోదర రైతులైన క్రితము న్నవారము శిస్తులు చెల్లించుటయు, ఆశ్రితరైతులను నిజపురక చేయవలసిన దని కోరుటయు సమంజసము.

శంకరవేంకటేశ్వరస్వామి

గన్నవరం తాలూకా రైతుల సంఘ కార్యదర్శి, మస్తాబాద.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమాషధము

వెల న్నల్పము
తల నొప్పులకు
జేరు పొందినది.
గుణము లేకుండిన
మీ పైకము మీకు
అయ్యబడును.
వనమూలికలచే
చేయబడును.
నువాసన గలది.

గుణ మధికము
పంచభాషను
చూచి కొనిన
మోస ముండదు.
ఒక సారి పరీక్షించి
చూడుడు.
చక్కని డబ్బీలో
వెల ర అణాలు.
అన్ని దుకాణముల
లోను దొరుకును.

అమృతాంజనము డిపో,

6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

109, ప్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి

దేశభక్తులగు భారతీయుల విధి

న విధవగు దేశసేవయందు జీవితమునం దెవరు నిమగ్నులైనయైన ఆ ప్రత్యేకవిషయము నందు సర్వభక్తులను వారు వినియోగించి చాలా నభివృద్ధి నొందింకవలెను. అందులకు వారికి

ఉత్సాహము, చురుకుదనము, ధీశక్తి

యుండవలెను. జాగరూకత యత్యవసరము. అనగా శరీరమానసికారోగ్యములు సమగ్రముగ నుండవలెను. అందులకు మిగుల చేయవలసివది

అశ్వను సేవనము

అశ్వను సేవనమున కీగించిన సరములశక్తి సమగ్రమగును.

అధిక శ్రమలవలన నంతరించిన ఉత్సాహమునకు పునర్వికాశము కలుగును. సర్వ శక్తులను సమగ్రమగును. వెల వరహసులభము. ఒక సీసా 1-9-0.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd.,

908

Manicktall Main Road, Calcutta.

Local Agents

P. Rangiah Chetty & Sons,
Indian Industrial Co.,

Madras.

M. R. Chandra & Co,
Madras Swadeshi Stores,

Madras.

దిగుమతిదారులు ఎగుమతిదారులు

కమిషన్ యేజెంట్లు. 1548

బియ్యము, గోనెలు, నూలు, ఆముదము, పెనక్కాయలు, ధాన్యములు, కాయధాన్యములు మొదలగు సరకులు, స్వదేశీయుల తరఫున, పరాయిదేశీయుల తరఫున కొనుగడి విక్రయించబడును. విదేశములు తెలియగోరువారు ఈ విలాసమునకు వ్రాయవలెను. Pareck & Co., 135 B, Amherst, St, Calcutta.

JUDGE BY RESULTS.

Read the remarkable testimonials from both medical men and the general public and see what Erectrus has done for those suffering from Functional Weakness, Exhaustion and Impotency even after other remedies had failed. Erectrus is the outcome of years of study and research and Dr. Dier's Principle of "Obstrutive Hyperaemia," on which it is based, is one of the wonders of medical science.

The Erectrus is a "specialist" itself in all but cost. always handy, sure and natural cure for these diseases, yet the total cost of an Erectrus is only Rs. 15. (plus postage, etc.), a low price indeed for such a miracle-worker. Before you forget, just sit down and write for the Free Descriptive Booklet— it may mean New Life to you. Address to ERECTRUS (A.P.) Sole Agency BATALA (India.)

DR. BLER'S ERECTRUS.

ప్రకటన.

1919-వ సంవత్సరం ఏప్రిల్ నెల 5-వ తేది మొదలు ఇదివరలో హరినాథ్ కంపెనీ, కన్ ఫెక్స్ నర్స్, కాటరన్స్, వ్లా రెస్సన్ హాటలు, కన్ ఫెక్స్ నర్స్ కాటరన్స్ కన్ఫర్మియల్ హాటలు అను వేర్వేరు నామములతో ప్రత్యేకముగా మద్రాసు నందు రొట్టెలు వ్యాపారము నడపుచున్నట్టి కంపెనీ లన్నియు ఇకమీగ జి.వి. వరదరాజులు శెట్టిగారి యజమానత్వము క్రింద మూత్రమే వ్యాపారము నడపును. వైన పేర్కొనబడిన జి. వి. వరదరాజులు శెట్టిగారి స్వంతచారణ క్రింద ఎప్పుటిమాదిరే వ్యాపారము జరుగునని ఇందుమాలమున మా పోషకులకును ఇతరులకును తెలియజేయుచున్నాము.

(1627)

హరినాథ్ అండుకో,

కన్ ఫెక్స్ నర్స్, కాటరన్స్, మద్రాసు.

మోహిని తైలము:— స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును. కంఠ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు జేయును. నువాసనగలిగి యుండును. 0-12-0 అమృతాంజనము డిపో, 6 తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు

ప్రతిదినమును తల్లిని పూజింపుడు !!! "భారతమాత చిత్ర పటము"

ఈ పటమునందు, లక్ష్మీ, సరస్వతి, నర్మ, రూపములొకటి యై భారతమాతయొక్క స్వరూపమున మృత్యు వ్రాయబడినది. జననియొక్క నాలుగుహస్తములును, అస్పృశ్యత, భర్త ములను ప్రపంచమున కొనుగడు, మౌందవజాతీయ సతాకమును బూనియున్నవి. పటము 15+20 అంగుళములైనది. లో9రంగులతో, మంచి కాగితముమీద చుదించబడినది. ధీల్లీలో నమావేశమైన గడచిన జాతీయమహాసభయందు 4 వేల ప్రతు లయ్యుండెనవి. ఇక 2 వేల ప్రతులు మూత్రమే గలవు. వీటిని ఏకమొత్తముగాగాని, తదవధు 100 ప్రతులకు తక్కువ తేటందాగాని కొని, గ్రామముల వెంట నమ్మకొనువారికి, ముఖ్యమైనట్టి ము, పనిత్రమైనట్టియు, మంచియొగ్గమైన వ్యాపారము, అట్టివానికి బహుమల్ల్య భరతికొనుటచును. చిల్లరవేల ప్రతి 18 కి అణాలు. పోస్టుభర్త కొనువారే భరించవలెను. తక్షణమే క్రింది ఇరువామాడు గ్రానే తెప్పించుకొనవలెను. (1595) పింగళి వెంకయ్య, ముద్రాపకుడు.

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి అ. 6. 12-కి రు. 8-8. 10-కి రూ. 25.

తామర, టీట, గజ్జికి, మంచిమందు

తామర ఒక విధమైన పురుగుల కలన చర్మముమీద గాని, పెండ్లుకలలో గాని, లోచర్యములో గాని, గోళ్లలో గాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదములబట్టి తామరలోను రెండు మూడు భేదములు గలవు.

గుర్తులు:— దురద, ఉంగరములవంటి చుట్టు, పొక్కులు, రసికాయట, పెండ్లుకలు ఊడిపోవుట మొదలగునవి. కొంచెముగా లేచి శరీరమంతట వ్యాపించి నిద్రపట్టని లెల పిర్పడును.

చికిత్స:— పురుగుల జంపి చెడిపోయిన చర్మమును మంచి స్థితిలోనికి తెచ్చుట అయియున్నది. ఇందులకు చేయవలసిన వైద్యము:— 1. మందు లోచర్యములోనికి పోవుమును. 2. పురుగుల జంపు మందును వాడవలయును. 3. పురుగు తిరిగి పుట్టకుండ జేయవలయును.

109, ఫేరిరోడ్డు పోస్టుబొంబాయి, తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

పాశ్యపు వేంకటాచలపద్మితులవారి

అయుర్వేదీయ సిద్ధాషధములు.

1. **లక్ష్మీవిలాసము:**— లక్ష్మీవలన ప్లేగు రోగులు ఈ లక్ష్మీవిలాస రసములను నిరోధింపై యున్నార. ఒక యొక లక్ష్మీవిలాస రసముల సీసా తయారయ్యెను మండే శరీర ప్లేగుకు సర్వోత్తమమైన సిద్ధాషధము వేంకటేశ తేజని తామర కంతోషముగ బల్కుగలదు. దినబ్యరము, మూడో వ్యాధి కల్గరములు, నన్ని పాతము మొదలగునవి తప్పక నుణచుకును. సీసా 1-8 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచాం. (594)

2. **శ్రీనివాస తైలం:**— ప్లేగు గడ్డకుడు, గుండల పొప్పి పోవుటకును మంచిమందు. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇంచాం.

3. **వైశ్యాన రాసవం:**— దీనిని సేవించినప్పటినుండియే జ్వారమును కట్టక (కలరా) వాంతి భేది, కీత భేది, అజీర్ణ భేదులు గుణము కాగలదు. సీసా 1-8 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచాం.

4. **బాలముఖోదయము:**— చిడ్డలకు బలకారి; తియ్యవలెను. మందము, మలబద్ధము, అజీర్ణ భేది, కృశత్వము, కడు పుట్టియుండుట, ఆకలి తీరకుండుట మొదలగునవి గుణములు. రిడ్డలు పుట్టిగలవారగుదురు. సీసా 1-8 0-12-0, 5-కి 1 ఇంచాం.

5. **లోకానుయోగవర కన్దూరిమాత్రము:**— చిడ్డలకు వలె జ్వరముదరినవారికి, బాలింతలకు ఉత్తమ గుణకారి. మందము, కడిశము, దగ్గు, అజీర్ణము, కీతకారం, పార్శ్వవాయువు, మలబద్ధం, జ్వరం, చలిజ్వరము, దుర్బలము మొదలగు యొక నెక రోగములను గుణము చేయును. (801)

160 మూత్రము గల సీసా 0-4-0

కపాల కర్పూర 6-8 1-8-0

" " 12-8 2-14-0

" " 25-8 5-5-0

(వతి కొవధములో కూడ అనుపానము తెనుగున తంజరును శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు.

